

Załącznik nr 2

do Uchwały Nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: finanse i rachunkowość

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Kujawsko-Pomorska Szkoła
Wyższa w Bydgoszczy

Data przeprowadzenia wizytacji: 13-14.11.2021

Warszawa, 2021

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	5
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	5
1.2. Informacja o przebiegu oceny	5
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	6
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	7
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	11
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	21
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	26
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	29
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	32
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	36
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	42
Zalecenia	46
5. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	46
6. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego **Błąd!** **Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący dr hab. Wojciech Downar, członek PKA

członkowie:

1. dr Agnieszka Jakubowska – członek PKA
2. Prof. dr hab. Jerzy Węclawski – ekspert PKA
3. Jakub Szczepkowski, ekspert PKA ds. pracodawców
4. Bogdan Marek, ekspert PKA ds. studenckich
5. mgr Hanna Chrobak-Marszał, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość prowadzonym w Kujawsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Bydgoszczy została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej na podstawie Uchwały nr 519/2020 Prezydium PKA z dnia 17 lipca 2020 r. w sprawie kierunków studiów wyznaczonych do oceny programowej w roku akademickim 2020/2021. W związku ze stanem epidemii ogłoszonym w Polsce od dnia 20 marca 2020 r. do odwołania, wizytacja przeprowadzona została przez zespół oceniający w formie zdalnej, bez obecności członków zespołu oceniającego w Uczelni.

Ocena tego kierunku odbyła się po raz pierwszy.

Zdalna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny. Przed wizytacją odbyło się zdalne spotkanie mające na celu wyjaśnienie wątpliwości oraz dyskusję na temat wstępnych wniosków. Wizytacja rozpoczęła się od Spotkania z Władzami Uczelni. Odbyły się również spotkania z przedstawicielami Samorządu Studenckiego, studentami, nauczycielami akademickimi oraz interesariuszami zewnętrznymi (pracodawcy), a także Zespołem ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Ponadto dokonano oceny wybranych prac dyplomowych i etapowych, odbyły się zdalne hospitacje zajęć dydaktycznych oraz zdalny ogląd bazy dydaktycznej. Podczas spotkania podsumowującego pracę ZO dokonano oceny spełnienia standardów jakości kształcenia, sformułowano uwagi i rekomendacje, o których poinformowano władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym wizytację.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	finanse i rachunkowość	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	studia niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	dyscyplina wiodąca: ekonomia i finanse 90% pozostałe dyscypliny: nauki o zarządzaniu i jakości 10%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów/180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	960 godz./29 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	- rachunkowość przedsiębiorstw i finanse - finanse i bankowość	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	Licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia stacjonarne
Liczba studentów kierunku	0	38
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ³	1827	1060
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	133	93
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	111,5	111,5
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	74	74

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁴ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo

⁴ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Kujawsko – Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy prowadzi kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość na poziomie studiów pierwszego stopnia tylko w formie niestacjonarnej. Uczelnia jasno sformułowała cel kształcenia na kierunku, którym jest przekazanie nowoczesnej i praktycznej wiedzy z zakresu teorii finansów, rachunkowości i nauk komplementarnych oraz umiejętności analizy i interpretacji zjawisk społeczno-gospodarczych, a w szczególności stosowania instrumentów finansowo-rachunkowych, a przede wszystkim przygotowanie do podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów w środowisku zawodowym.

Koncepcja kształcenia jest mocno osadzona w obszarze nauk ekonomicznych. Jednym z celów kierunku jest m.in. opanowanie podstaw teoretycznych i praktycznych umiejętności analizy procesów ekonomicznych, w tym finansowych. Poza nabyciem wiedzy i umiejętności Uczelnia w koncepcji kształcenia zakłada wyposażyć absolwenta w kompetencje, które zapewnią motywację zawodową, naukową, przygotowują absolwenta do spełniania zadań społecznych i zawodowych w poszanowaniu wartości humanistycznych oraz przestrzeganiu zasad moralnych. Zakłada się, że studia mają także na celu przygotowywać absolwentów do prowadzenia działalności gospodarczej.

Koncepcja i cele kształcenia są spójne z założeniami strategii Uczelni, sformułowanymi na lata 2020-2030. Uczelnia sformułowała 5 celów strategicznych, obejmujących wszystkie istotne elementy działalności Uczelni związane z prowadzeniem kształcenia na tym kierunku. Cele zostały ujęte w następujące grupy: cele w zakresie kształcenia, badań naukowych, wzmocnienia kapitału intelektualnego Uczelni, w zakresie rozwoju infrastruktury, cele na rzecz współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym. W ramach każdej grupy zostały sformułowane cele szczegółowe.

Koncepcja i cele kształcenia są również zgodne z założeniami polityki jakości. Uczelnia w sposób bezpośredni nie sformułowała polityki jakości, jednak w opisie systemu jakości kształcenia ujęte są cele systemu, zasady jego funkcjonowania oraz podstawowe wartości związane z realizacją założeń systemu (m.in. ocena własna, wdrażanie najlepszych rozwiązań i nieustanne doskonalenie).

Uczelnia w ofercie kształcenia posiada dwie specjalności: *rachunkowość przedsiębiorstw i finanse* oraz *finanse i bankowość*, które według nazewnictwa Uczelni stanowią zakresy, w ramach których studenci nabywają kompetencje specjalistyczne. Uczelnia umożliwia studentom jednocześnie zrealizowanie programu studiów dla dwóch kierunków: finanse i rachunkowość oraz ekonomia. Wiąże się to z łączeniem niektórych zajęć na obu kierunkach. Ze względu na inne profile kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość (praktyczny) oraz ekonomia (ogólnoakademicki) rekomenduje się odejście od stosowania takich praktyk.

Koncepcja i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany. Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Świadczy o tym m.in.: doświadczenie zawodowe wielu osób prowadzących zajęcia na kierunku, zajęcia o charakterze praktycznym w programie studiów, jak również udział osób z doświadczeniem zawodowym w gremiach osób odpowiedzialnych za koncepcję kształcenia i program studiów.

W opracowaniu koncepcji kształcenia na kierunku biorą udział interesariusze wewnętrzni oraz zewnętrzni. Istniejące procedury projektowania i realizacji programu studiów zapewniają udział interesariuszy wewnętrznych poprzez takie podmioty jak: Rada Programowa Kierunku, Uczelniany Zespół ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia, Senat, Zakład Ewaluacji Jakości Kształcenia. Interesariusze zewnętrzni skupieni są głównie w Radzie Doradczej Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców (w jej skład wchodzi m.in.: przedstawiciele szeroko rozumianego sektora finansowego, jak np. dyrektor finansowy, broker, analityk finansowy, główny księgowy). Członkowie Rady brali udział w opiniowaniu efektów uczenia się oraz programów studiów na kierunku.

Koncepcja kształcenia uwzględnia nauczanie i uczenie się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W programie studiów dla nowego cyklu kształcenia uwzględnia się e-learning jako sposób prowadzenia zajęć, uzupełniania materiału oraz prowadzenia konsultacji (e-konsultacje). Zakres e-learningu w prowadzeniu zajęć nie jest duży, dotyczy pojedynczych tematów w ramach niektórych zajęć oraz zajęć prowadzonych zdalnie (*planowanie kariery zawodowej*), ale stanowi dobre uzupełnienie tradycyjnych form.

Efekty uczenia się zostały określone w Uchwale nr 32/2021 Senatu z dnia 31 sierpnia 2021 r. w sprawie: uchwalenie programu studiów kierunku finanse i rachunkowość, studia pierwszego stopnia, o profilu praktycznym na cykl kształcenia rozpoczynający się od roku akademickiego 2021/2022. Efekty te są zgodne z koncepcją i celami kształcenia przyjętymi przez Uczelnię a przewidującymi kształcenie specjalistów wyposażonych w nowoczesną i praktyczną wiedzę z zakresu finansów i rachunkowości oraz umiejętności obejmujące analizę i interpretację zjawisk społeczno-gospodarczych, a w szczególności stosowanie instrumentów finansowo-rachunkowych do podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów w środowisku zawodowym. Efekty uczenia się odzwierciedlają również dążenie do przygotowania absolwentów do prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia ról związanych z zawodem w życiu gospodarczym i społecznym.

Treść efektów uczenia się odpowiada dyscyplinom, do których został przyporządkowany kierunek studiów, z położeniem nacisku na dyscyplinę wiodącą ekonomia i finanse. Zostały one w odpowiednim zakresie dostosowane do praktycznego profilu studiów przez uwzględnienie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wymaganych od absolwentów kierunku w pracy zawodowej na stanowiskach z zakresu księgowości, podatków, finansów, bankowości, ubezpieczeń i komplementarnych wymagających kwalifikacji finansowych.

Przyjęto 13 kierunkowych efektów uczenia się z zakresu wiedzy, 14 z zakresu umiejętności i 6 z zakresu kompetencji społecznych. Efekty te uwzględniają odniesienia do wszystkich charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia przewidzianych dla szóstego poziomu kształcenia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla studiów pierwszego stopnia.

W zakresie wiedzy efekty uczenia się przewidują nabycie przez absolwenta wiedzy odpowiadającej dyscyplinom, do których został przyporządkowany kierunek studiów, poznanie organizacji i funkcjonowania podmiotów gospodarczych i wybranych instytucji, a w szczególności ich gospodarki finansowej, poznanie zasad i zastosowania metod analiz finansowych, a także nabycie wiedzy na temat prowadzenia własnej działalności gospodarczej. W zakresie umiejętności przyjęto, że absolwent potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę do analizy i interpretowania procesów gospodarczych, posługiwać się przepisami prawnymi dotyczącymi obrotu gospodarczego, ewidencjonować zdarzenia gospodarcze, stosować odpowiednie metody i narzędzia analityczne, posługiwać się współczesnymi technologiami informatycznymi, komunikować się z otoczeniem, w szczególności w języku obcym, organizować pracę indywidualną i zespołową, potrafi planować własny rozwój zawodowy i innych

osób. Efekty uczenia się w zakresie kompetencji społecznych zakładają, że absolwent rozumie potrzebę aktualizowania swojej wiedzy i samokształcenia, potrafi pracować indywidualnie i w grupie, jest świadomy odpowiedzialności i zasad etyki, potrafi uczestniczyć w budowaniu projektów społeczno-ekonomicznych.

W sylabusach określone zostały efekty uczenia się dla wszystkich zajęć ujętych w programie studiów. Efekty te sformułowane są w trzech zakresach: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, z reguły po 1-2 dla każdego z nich. Wskazano odniesienia każdego z efektów uczenia się dla zajęć do efektów uczenia się przyjętych dla kierunku. Efekty kierunkowe i efekty przyjęte dla poszczególnych zajęć są specyficzne i odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy i jej zastosowaniom, przede wszystkim w zakresie dyscypliny ekonomia i finanse oraz w niezbędnym zakresie dyscypliny nauk o zarządzaniu i jakości. Efekty te odpowiadają także współczesnemu stanowi praktyki w obszarach działalności gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Przyjęte dla kierunku efekty uczenia się uwzględniają umiejętności praktyczne niezbędne absolwentom w pracy zawodowej. Zakładają one, że absolwent potrafi w szczególności poszukiwać informacji z zakresu finansów, dokonywać analizy zjawisk i procesów finansowych w gospodarce i przedsiębiorstwach, wyciągać wnioski z tych analiz, przygotowywać odpowiednie dokumenty finansowe, podejmować decyzje, przeprowadzać operacje odnoszące się do rachunkowości i finansów przedsiębiorstw i instytucji. Przygotowują także do funkcjonowania w środowisku pracy przedsiębiorstw, instytucji i organizacji poprzez kształtowanie kompetencji społecznych w zakresie pracy w grupie, odpowiedzialności, etyki zawodowej. Efekty uczenia się uwzględniają w szczególności nabycie umiejętności komunikowania się w języku obcym.

Efekty uczenia się dla kierunku studiów oraz poszczególnych zajęć we wszystkich zakresach, tj. wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, są możliwe do osiągnięcia i zostały sformułowane w sposób zrozumiały. Do ich opisu zastosowano terminologię i język właściwy dla dyscyplin ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości, do których przyporządkowano kierunek studiów. Efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć ujęte w sylabusach opisane są w sposób precyzyjny, przez co stwarzają podstawy do zbudowania w oparciu o nie systemu skutecznej weryfikacji ich osiągnięcia i oceny w oparciu o przewidziane w tym celu metody i narzędzia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia jasno sformułowała cel kształcenia na kierunku. Koncepcja kształcenia zakłada mocne osadzenie kierunku w obszarze nauk ekonomicznych. Ma to swoje odzwierciedlenie w przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin. Koncepcja i cele kształcenia są spójne z założeniami strategii Uczelni, sformułowanymi na lata 2020-2030 oraz z założeniami polityk jakości. W opracowaniu koncepcji kształcenia brali udział interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Istniejące rozwiązania formalne zapewniają szeroki udział interesariuszy wewnętrznych poprzez ich udział w różnych gremiach związanych z jakością kształcenia. Interesariusze zewnętrzni wyrażają swoje opinie m.in. poprzez udział w pracach Rady Doradczej Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców. W programie studiów dla nowego cyklu kształcenia uwzględnia się e-learning jako

sposób prowadzenia zajęć, sposób przekazywania materiałów dydaktycznych oraz komunikacji ze studentem.

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia przyjętymi dla kierunku. Efekty te są także zgodne z 6 poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. Zostały one w sposób prawidłowy sformułowane w wymaganych zakresach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych i uwzględniają wszystkie przewidziane dla 6 poziomu PRK charakterystyki. Efekty uczenia się odpowiadają specyfice dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek studiów. Są zgodne z aktualnym stanem wiedzy właściwej dla tych dyscyplin i jej zastosowaniami w praktyce gospodarczej. Efekty uczenia się odpowiadają praktycznemu profilowi studiów i pozwalają na przygotowanie absolwentów do prowadzenia działalności zawodowej. Przewidują w szczególności nabycie przez absolwentów umiejętności komunikowania się w języku obcym. Wszystkie efekty uczenia się są sformułowane w sposób zrozumiały, z zastosowaniem terminologii właściwej dla dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek studiów. Stopień konkretyzacji efektów uczenia się pozwala na stworzenie skutecznego systemu weryfikacji ich osiągnięcia i dokonania oceny.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Przedmiotem analizy i oceny jest program studiów przyjęty przez Uczelnię we wskazanej powyżej Uchwale nr 32/2021 Senatu z dnia 31 sierpnia 2021 r. Treści programowe dla kierunku zostały ujęte w planie studiów i sylabusach poszczególnych zajęć (przedmiotów). Treści te są zgodne z efektami uczenia się przyjętymi w programie studiów. Treści programowe realizowane w planie studiów zostały sklasyfikowane w ramach pięciu modułów/bloków zajęć: moduł zajęć kształcenia ogólnego, moduł zajęć kształcenia podstawowego, moduł zajęć kształcenia kierunkowego, moduł zajęć do wyboru w zakresie specjalności *rachunkowość przedsiębiorstw i finanse* lub w zakresie specjalności *finanse i bankowość*, moduł studenckich praktyk zawodowych. Treści programowe realizowane na kierunku studiów obejmują kompletny zakres wiedzy z zakresu dyscypliny wiodącej, do której został przyporządkowany kierunek. Są to w szczególności treści z zakresu finansów przedsiębiorstw, finansów publicznych, analizy finansowej, bankowości, rachunkowości, matematyki finansowej, rynków finansowych, podatków, ubezpieczeń, finansów prywatnych. Ich uzupełnieniem są odpowiednio dobrane treści programowe z zakresu dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości, jak: zarządzanie zasobami personalnymi, komunikacja w zarządzaniu, negocjacje i mediacje. Analiza treści programowych ujętych w sylabusach oraz zamieszczonej w nich literatury podstawowej i uzupełniającej wskazuje, że odpowiadają one aktualnemu stanowi wiedzy w zakresie dyscyplin, do

których został przyporządkowany kierunek studiów. Jedynie w pojedynczych przypadkach stwierdzono nieaktualną literaturę do zajęć – np. *rynki finansowe* (wszystkie pozycje sprzed kilkunastu lat). Rekomenduje się zlecenie prowadzącym zajęcia aktualizację literatury. Treści programowe zostały odpowiednio powiązane z praktycznymi zastosowaniami tej wiedzy w działalności instytucji i podmiotów gospodarczych, w których podejmują pracę absolwenci kierunku. Treści programowe określone w programie studiów kierunku są w ujęciu całościowym kompleksowe a jednocześnie specyficzne poprzez odpowiedni ich dobór do zajęć tworzących program studiów. Program studiów obejmuje dwie specjalności określane przez Uczelnię jako zakresy. Są one w obydwu przypadkach zgodne z dyscypliną wiodącą, do której został przyporządkowany kierunek. Treści programowe zostały w sylabusach odpowiednio powiązane z kierunkowymi efektami uczenia się. Opanowanie przez studentów ujętych w programie studiów treści programowych zapewnia uzyskanie wszystkich przyjętych przez Uczelnię efektów uczenia się. Studia na kierunku trwają 3 lata (6 semestrów). Nakład pracy niezbędny do realizacji programu studiów mierzony łączną liczbą punktów ECTS wynosi 180 punktów. Struktura programu jest jednakowa dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Obecnie na kierunku prowadzone są jedynie studia niestacjonarne.

Nakład pracy dla poszczególnych grup zajęć jest następujący: zajęcia kształcenia ogólnego (33 ECTS), podstawowego (48 ECTS), kierunkowego (47 ECTS), grupy zajęć specjalnościowych (23 ECTS) oraz studenckie praktyki zawodowe (29 ECTS). Każde zajęcia wchodzące do tych grup mają przypisaną liczbę punktów ECTS. W sylabusach określono nakład pracy studenta mierzony liczbą punktów ECTS przy zastosowaniu przelicznika 25 godzin=1 punkt ECTS. Jako formy aktywności studenta wskazano przy tym godziny z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów, przygotowanie do zajęć prowadzonych w formie aktywnej, przygotowanie do sprawdzianów i egzaminów, konsultacje. Nakład pracy wyrażony liczbą punktów ECTS ustalony dla poszczególnych zajęć, ich grup i całych studiów został poprawnie oszacowany i zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się przyjętych dla poszczególnych zajęć i grup zajęć efektów uczenia się.

Łączna liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów (bez praktyk zawodowych) wynosi na studiach stacjonarnych 1827, a na studiach niestacjonarnych 1060. Na studiach niestacjonarnych całkowity wymiar godzinowy przyjęty dla realizacji zajęć wynosi 72,4% wymiaru godzinowego zajęć dla studiów stacjonarnych. Dla poszczególnych grup zajęć liczba godzin jest odpowiednio następująca: zajęcia z zakresu kształcenia ogólnego 517 (285), kształcenia podstawowego 554 (327), kształcenia kierunkowego 486 (278), kształcenia specjalnościowego 270 (170). Należy wskazać, że studenci mają także bezpośredni kontakt z nauczycielami akademickimi w czasie godzin dyżurów. Taka liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia przyjęta w programie studiów stacjonarnych wynosi 133 i jest zgodna z wymaganiami określonymi w przepisach. Dla studiów niestacjonarnych wynosi ona 93.

Plan studiów przewiduje, że w pierwszym semestrze prowadzona jest większość zajęć z modułu kształcenia ogólnego. Trzy z tej grupy są zasadnie przesunięte na dalsze semestry – np. *planowanie kariery zawodowej*. Nauka języka obcego odbywa się od semestru 3 do 6. Zajęcia z modułów

podstawowych realizowane są w większości w semestrach 2 i 3. Większość zajęć z modułów kierunkowych jest skoncentrowana w semestrach 3, 4 i 5. Natomiast zajęcia specjalnościowe odbywają się w dwóch ostatnich semestrach. Taka sekwencja realizacji zajęć jest właściwa z punktu widzenia powiązania ujętych w nich treści programowych i kształtowanych umiejętności i zapewnia osiągnięcie przyjętych dla kierunku efektów uczenia się.

Na kierunku stosowane są następujące formy zajęć: wykłady, ćwiczenia, laboratoria, warsztat dyplomowy oraz praktyki. Na studiach stacjonarnych na wykłady przeznaczonych jest w zależności od specjalności 813-829 godzin (29% ich ogólnego wymiaru), a na studiach niestacjonarnych 455-466 godzin (22-23%). Wymiar godzin ćwiczeń i ich udział w ogólnej liczbie wynoszą odpowiednio na studiach stacjonarnych 982-964 (34-35%), na studiach niestacjonarnych 583-578 (28%), warsztatów dyplomowych 32 godz. (1%) i 16 godz. (0,8%), praktyk zawodowych 960 godz., co stanowi na studiach stacjonarnych 34%, a na niestacjonarnych 47% ich ogólnego wymiaru. Taki dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach są właściwe dla studiów o profilu praktycznym i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się przyjętych w programie studiów.

Program studiów przewiduje zajęcia do wyboru, do których zaliczono grupy zajęć kształcenia ogólnego do wyboru (19 ECTS), w tym język obcy (10 ECTS), zajęcia w ramach specjalności (23 ECTS), warsztat dyplomowy (3 ECTS) oraz praktyka zawodowa (29 ECTS). Oferta zajęć do wyboru obejmuje naukę języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego i rosyjskiego. Ze względu na małą liczebność roczników (ok. 20 osób) w praktyce wybierany jest jeden język – angielski. Wybór odbywa się na etapie rekrutacji na studia. W roku akademickim 2021/2022 realizowana jest jedna specjalność (*rachunkowość przedsiębiorstw i finanse*). Do zajęć do wyboru przypisano 74 punkty ECTS, tj. 41% ich łącznego wymiaru. Pozwala to studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia i spełnia wymagania określone w przepisach.

W programie studiów ujęto zajęcia i grupy zajęć kształtujące umiejętności praktyczne. Na studiach stacjonarnych obejmują one łącznie 1914 godzin, a na niestacjonarnych 1559 godzin, w tym w obydwu przypadkach praktykę zawodową w wymiarze 960 godzin. Znaczna część tych zajęć dotyczy problematyki finansów i rachunkowości, zgodnie z efektami uczenia się przyjętymi dla kierunku. Wszystkie te zajęcia realizowane są w formie ćwiczeń bądź laboratoriów, co sprzyja kształtowaniu umiejętności praktycznych. Do tej grupy zajęć przypisano łącznie 111,5 punktów ECTS, co oznacza spełnienie wymagań określonych w przepisach.

Program studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości języka obcego. Na studiach stacjonarnych realizowane są one w wymiarze 128, a na studiach niestacjonarnych 88 godzin. Przypisano do nich 10 punktów ECTS. Zajęcia te są realizowane w ciągu czterech semestrów studiów (3-6 semestr). Treści programowe obejmują odpowiedni dla poziomu B2 zakres zagadnień gramatycznych i leksykalnych oraz pracę z tekstem fachowym o charakterze specjalistycznym dotyczącym zagadnień z zakresu ekonomii i finansów. Dodatkowo w programie studiów uwzględnione są obligatoryjne zajęcia - wykład monograficzny w języku obcym oraz wykład w języku angielskim *critical thinking*.

W planie studiów ujęte są trzy zajęcia z dziedziny nauk humanistycznych, do których przypisano łącznie 5 punktów ECTS. Ponadto realizowana jest nauka języka obcego (10 ECTS). Spełniony jest tym samym wymóg uwzględnienia w planie studiów zajęć z dziedziny nauk humanistycznych i przyporządkowania określonej w przepisach liczby punktów ECTS.

W ramach obowiązującego obecnie programu studiów ujęte są zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Na studiach stacjonarnych łączna liczba

godzin prowadzonych z wykorzystaniem tych metod i technik wynosi 142-145 w zależności od specjalności, a na studiach niestacjonarnych – 102-103 godzin. Z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość prowadzone są także zajęcia z *BHP* oraz *planowania kariery zawodowej*. Liczba punktów ECTS, które może uzyskać student w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod technik kształcenia na odległość wynosi dla studiów niestacjonarnych 15. Taki wymiar godzinowy zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jest zgodny z przepisami obowiązującymi w tym zakresie.

Dla realizacji programu studiów i zapewnienia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się stosowany jest zróżnicowany zestaw metod kształcenia. Metody te określone zostały w sylabusach przygotowanych do wszystkich zajęć. Są one specyficzne i dostosowane do treści programowych poszczególnych zajęć oraz przyjętych dla nich efektów uczenia się. Metody kształcenia w odpowiednim zakresie przewidują aktywizację studentów w trakcie zajęć i skłaniają do pracy własnej. Stosowane metody kształcenia odpowiadają najnowszym standardom w tym zakresie.

Wykłady prowadzone są z wykorzystaniem technik audiowizualnych, metodą klasyczną i problemową, z wykorzystaniem takich metod jak dyskusja czy konwersatorium. Stanowią one podbudowę teoretyczną dla zajęć prowadzonych w formach aktywnych - ćwiczeń, laboratoriów, projektów i praktyki zawodowej. Do najczęściej stosowanych metod dydaktycznych należą metody praktyczne, polegające na demonstracji czynności, kolejności i prawidłowości wykonania np. przy zastosowaniu odpowiedniego oprogramowania księgowego, przygotowywania prac projektowych, analizy studiów przypadku, prowadzenia problemowych i ukierunkowanych dyskusji dotyczących konkretnych zagadnień, prowadzenia dyskusji panelowych, debaty oxfordzkiej, burzy mózgów, metody symulacyjnej. Metody te stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie nauczania. Umożliwiają one także wykonywanie czynności praktycznych przewidzianych dla kwalifikacji zawodowych absolwentów.

Metody kształcenia w zakresie nauki języka obcego pozwalają na uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego na poziomie B2. Stosowane są w szczególności takie metody, jak: pogadanka i konwersacja, dyskusja, posługiwanie się tekstem, gra dydaktyczna, metoda sytuacyjna, praca domowa.

W procesie nauczania wykorzystywane są zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne. Studenci korzystają z pracowni komputerowych wyposażonych w odpowiednie oprogramowanie, służące realizacji określonych efektów uczenia się i treści. Przykładowo w ramach zajęć z *zastosowania technik komputerowych w rachunkowości* stosowany jest program Symfonia – moduł finanse i księgowość, w ramach zajęć *kadry i płace w zarządzaniu* – program Symfonia – moduł kadry i płace oraz program Płatnik. Wykorzystanie tego oprogramowania umożliwia przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Do wspomaganie realizacji procesu nauczania realizowanego z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów wykorzystywana jest platforma e-learningowa KPSW, która oferuje odpowiednie środki i narzędzia dydaktyczne.

Uzupełnieniem zajęć i wsparciem przy realizacji zleconych zadań oraz rozwiązywaniu problemów związanych z przebiegiem procesu nauczania są konsultacje dla studentów udzielane przez wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych. Konsultacje są dostępne dla studentów zarówno w sposób tradycyjny, jak również za pośrednictwem platformy e-learningowej.

Zajęcia wymagające stosowania form aktywnych, jak ćwiczenia są przy tym prowadzone w małych grupach, nie przekraczających 20 osób.

Na tej podstawie można uznać, że do realizacji programu studiów wykorzystywane są odpowiednio dobrane metody dydaktyczne oraz zestaw środków i narzędzi dydaktycznych wspomagających osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Uczelnia zapewnia studentom możliwość dostosowania procesu nauczania się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych. Zgodnie z Regulaminem studiów studenci mogą ubiegać się o przyznanie im Indywidualnego Programu Kształcenia (IPK) bądź Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). Pierwsze z tych rozwiązań przeznaczone jest dla studentów osiągających wyróżniające się wyniki w nauce, a drugie dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej lub osób z niepełnosprawnością. Rozwiązania organizacyjne skierowane do tych ostatnich nastawione są głównie na wyrównywanie ich szans przy weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się. Dopuszcza się w szczególności zamianę formy egzaminu pisemnego na ustny, przeprowadzanie zaliczeń w indywidualnie ustalonym terminie, wydłużanie czasu trwania zaliczenia bądź egzaminu. W roku akademickim 2021/2022 nie ma na kierunku studentów korzystających z IKP i IOS.

Od roku akademickim 2020/2021 Uczelnia wprowadziła do programu studiów zajęcia wykorzystujące metody i techniki kształcenia na odległość. Do zajęć prowadzonych w sposób tradycyjny (wykłady, ćwiczenia, laboratoria i seminaria) dodano jedną, dwie lub trzy godziny zajęć w formie e-learningu. W założeniu zajęcia te przybierające formę konsultacji mają służyć wzbogaceniu treści tradycyjnie prowadzonych zajęć stanowiąc jednocześnie dodatkową formę komunikacji między wykładowcą i studentem. Metody i techniki kształcenia na odległość wykorzystywane są do przekazywania studentom materiałów dydaktycznych, przykładowych zadań, problemów do przeanalizowania oraz bieżącej komunikacji ze studentami. W odniesieniu do kształtowania umiejętności praktycznych metody te i techniki są wykorzystywane jedynie pomocniczo.

Od 12 marca 2020 r., w związku z epidemią koronawirusa SARS-COV-2 Uczelnia zgodnie z obowiązującymi przepisami przeszła na kształcenie zdalne, choć ta forma zajęć nie była przewidziana w programie studiów. Kształcenie to było prowadzone w oparciu o własną platformę e-learningową, administrowaną przez Centrum Obsługi Informatycznej. Platforma E-learning KPSW umożliwia kształcenie zdalne w trybie asynchronicznym i częściowo synchronicznym (poprzez komunikator). Także w roku akademickim, tj. 2020/2021, zgodnie z Zarządzeniem Rektora nr 35/2020 z dnia 11 września 2020 roku oraz Zarządzeniem Rektora nr 6/2021 z dnia 2 lutego 2021 r. w sprawie: organizacji kształcenia w semestrze zimowym i letnim w roku akademickim 2020/2021, Uczelnia prowadziła kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W roku akademickim 2021/2022 w terminie wizytacji wszystkie zajęcia odbywały się w formie stacjonarnej.

Na kierunku realizowane są obowiązkowe praktyki zawodowe. W sylabusie praktyki zawodowej określone zostały efekty uczenia się, które są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć. Analiza stanu faktycznego wskazuje, że szczegółowe efekty uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych są identyczne na wszystkich semestrach studiów I stopnia. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że treści programowe realizowane po V i VI semestrze są rozszerzone w porównaniu do praktyk po III i IV semestrze o zapoznanie studenta z polityką rachunkowości zakładu pracy/instytucji, w której student odbywa praktykę oraz zapoznanie studenta ze stosowanym w zakładzie pracy/instytucji systemie przetwarzania danych oraz systemie ochrony danych i ich zbiorów wykorzystywanych przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych, co ma również odzwierciedlenie w ilości godzin.

Od roku akademickiego 2021/2022 praktyka zawodowa na studiach I stopnia realizowana jest w następujących semestrach: III (210 godzin – 6 ECTS), IV (210 godzin – 6 ECTS), V (270 godzin – 8 ECTS) oraz VI (270 godzin – 9 ECTS). Studenci otrzymują 29 pkt ECTS, a praktyki trwają 960 godzin (6

miesiący). Tylko w przypadku przeliczenia punktów za VI semestr zostało to zrealizowane zgodnie z założeniami ustawy (1 punkt ECTS – 25-30 godzin pracy studenta). Rekomenduje się dostosowanie do zapisów ustawy w kontekście liczby punktów ECTS na pozostałych semestrach (III, IV i V). Praktyka zawodowa jest realizowana zgodnie z harmonogramem realizacji programu studiów, a treści programowe i wymiar praktyk zapewniają osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Studenci mogą realizować obowiązkowe studenckie praktyki zawodowe w przedsiębiorstwach, bankach, biurach rachunkowych, biurach doradztwa podatkowego, urzędach skarbowych, organach administracji lokalnej, samorządowej, placówkach sektora handlowego, finansowego, biurach maklerskich, kancelariach doradztwa podatkowego, biurach biegłego rewidenta, izbach skarbowych, działach controllingu, innych instytucjach finansowych świadczących usługi klientom indywidualnym i instytucjonalnym, a także w innych jednostkach, w których występują działy finansowo-księgowe, a których profil działalności umożliwia osiągnięcie przez praktykanta zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Miejsce realizacji praktyki weryfikowane jest w oparciu o profil działalności zakładu pracy/instytucji (finansowo-księgowy), umożliwiający studentowi zrealizowanie efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Metody weryfikacji efektów uczenia się i kryteria oceny są opisane w sylabusie praktyk i obejmują one: punktualność; opinie cząstkowe (opiekunów na poszczególnych stanowiskach pracy); opinia o przebiegu praktyki zawodowej studenta wypełniona przez opiekuna praktyki w miejscu jej odbywania; ocena wypełnionego dzienniczka praktyk.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że dziennik praktyk zawiera następujące elementy:

1. karta przebiegu praktyki z wyszczególnieniem zajęć, uwag, obserwacji i wniosków studenta co do wykonywanych czynności sprawdzonych i potwierdzonych przez opiekuna praktyki w miejscu jej odbywania;
2. opinia o przebiegu praktyki zawodowej studenta wraz ze sprawozdaniem z realizacji efektów uczenia się osiąganych w ramach praktyki zawodowej (zawierającej stopień realizacji każdego z efektów uczenia się opisanych w sylabusie praktyk zawodowych wraz z metodami weryfikacji);
3. karta zaliczenia wraz oceną o podpisem kierunkowego opiekuna praktyk;
4. ankieta ewaluacyjna dla studenta (autoocena osiągnięcia wymaganych efektów uczenia się, ocena praktyki studenckiej).

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że praktyki studenckie nie są realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Zgodnie z regulaminem studenckich praktyk zawodowych zaliczenia praktyk dokonuje kierunkowy opiekun praktyk, po spełnieniu przez studenta poniższych warunków:

1. uzyskaniu pozytywnej opinii o przebiegu praktyki zawodowej, wystawionej przez opiekuna w miejscu odbywania praktyki, na podstawie osiągniętych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
2. przedstawieniu kierunkowemu opiekunowi praktyk dokumentacji z odbycia praktyk, tj.:
 - a. prawidłowo wypełnionego dziennika praktyk;
 - b. opinii o przebiegu praktyki zawodowej studenta wypełnionej przez opiekuna w miejscu odbywania praktyki;
 - c. ankiety ewaluacyjnej wypełnionej przez studenta z dokonaną oceną osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz oceną odbytej praktyki zawodowej;

d. ankiety ewaluacyjnej wypełnionej przez opiekuna w miejscu odbywania praktyki, z dokonaną oceną postawy studenta podczas realizacji praktyki;

3. w razie wątpliwości co do osiągnięcia efektów uczenia się, kierunkowy opiekun praktyk, może odbyć rozmowę weryfikującą ze studentem, skontaktować się bezpośrednio z zakładem pracy/instytucją, w której student odbywał praktyki i/lub zażądać dodatkowych dokumentów.

Zaliczenie praktyki odbywa się na ocenę, a sylabus praktyk opisuje poszczególne poziomy realizacji określonych efektów uczenia się w celu zdobycia oceny 3, 4 lub 5. Uznanie osiągnięcia efektów uczenia się dokonywane przez opiekuna praktyk ze strony zakładu ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się.

Opiekę nad całym procesem odbywania praktyk sprawują Dziekan oraz kierunkowy opiekun praktyk studenckich, który jest pracownikiem badawczo-dydaktycznym, prowadzącym zajęcia na ocenianym kierunku. Do kompetencji kierunkowego opiekuna praktyk należy w szczególności:

- sprawdzenie dokumentacji sporządzonej przez studenta po zakończeniu praktyk i na jej podstawie ich zaliczanie;
- opracowywanie i systematyczne weryfikowanie programów praktyk (sylabusów) we współpracy z kierownikiem/koordynatorem Studium Praktyk Studenckich;
- nadzór nad właściwym przebiegiem praktyk;
- wykonywanie innych czynności zleconych przez Dziekana.

Do zadań i obowiązków opiekuna w miejscu odbywania praktyki należy w szczególności:

- zapoznanie się z programem praktyki zawodowej (sylabusem), w szczególności z koniecznymi do osiągnięcia efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
- określenie terminu i planu pracy studenta oraz jego obowiązków w miejscu pracy w taki sposób, żeby zrealizował wymagane efekty uczenia się w terminie określonym w programie studiów;
- umożliwienie studentowi obserwacji swojej pracy i samodzielnej realizacji wybranych czynności zgodnie ze specyfiką zakładu pracy/instytucji w zakresie niezbędnym do realizacji założonych efektów uczenia się;
- pomoc merytoryczna i formalna w trakcie realizacji przez studenta zadań wynikających z programu praktyki zawodowej;
- kontrola merytoryczna i formalna funkcjonowania studenta w trakcie realizacji praktyki;
- omówienie ze studentem odbytej praktyki i wypełnienie wymaganej dokumentacji;
- powiadomienie Studium Praktyk Studenckich o niezgłoszeniu się studenta na praktykę lub innych nieprawidłowościach, które wystąpiły podczas realizacji praktyki przez studenta.

Uczelnia zapewnia studentom listę miejsc, w których mogą odbywać praktyki (analiza stanu faktycznego wskazuje na 52 podmioty), z którymi są podpisane umowy na czas nieokreślony. Studenci mogą również sami proponować miejsca praktyk, ale muszą być one zaakceptowane przez opiekuna praktyk. W poszukiwaniu miejsc odbywania praktyk student może skorzystać także z pomocy Biura Karier. Dodatkowo kierunkowy opiekun praktyk może zaproponować miejsca odbywania praktyk w zależności od aktualnie posiadanej oferty przedstawionej przez pracodawców współpracujących z Wydziałem. Zatwierdzenie miejsca odbywania praktyk wybranego przez studenta odbywa się po przeprowadzeniu analizy profilu działalności organizacji z programem praktyk celem weryfikacji, czy student będzie miał możliwość osiągnięcia efektów uczenia się. W takim przypadku student musi uzyskać zgodę kierunkowego opiekuna praktyk i placówki przyjmującej, wówczas zawierana jest umowa o organizację studenckiej praktyki między Uczelnią a organizatorem praktyki. Organizator zobowiązuje się do stworzenia warunków koniecznych do zrealizowania praktyki zgodnie

z jej programem zawartym w sylabusie praktyk, w którym zawarte są efekty uczenia się, zapewniając praktykantom odpowiednią infrastrukturę i wyposażenie stanowiska pracy.

Miejsca praktyk wskazane samodzielnie przez studenta podlegają weryfikacji przeprowadzonej przez opiekuna praktyk na podstawie przyjętych kryteriów. Kryteria te uwzględniają:

- czy dany podmiot był wcześniej wybierany jako miejsce realizacji praktyk studenckich;
- czy dany podmiot umożliwia osiągnięcie założonych efektów uczenia się;
- kwalifikacje osób sprawujących opiekę nad studentami;
- opinię studentów, którzy odbyli już praktyki w danym podmiocie.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że praktyki nie były realizowane z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej.

Zgodnie z zarządzeniem nr 35/2021 Rektora z dnia 22 września 2021 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu studenckich praktyk zawodowych dla studiów o profilu praktycznym dopuszcza się możliwość zastosowania obowiązującej w Uczelni procedury potwierdzenia efektów uczenia się w zakresie praktyk zawodowych na etapie rekrutacji z uwzględnieniem w szczególności przepisu art. 71 ustawy. Analiza stanu faktycznego wskazuje, że dotychczas żaden student nie skorzystał z tej możliwości i że wszyscy zaliczają praktyki zgodnie z przebiegiem kształcenia.

Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte zasady (regulamin studenckich praktyk zawodowych). Na stronie Uczelni podany jest kontakt do kierunkowego opiekuna praktyk. Regulamin praktyk studenckich zawiera również takie informacje jak: cele praktyk zawodowych, ogólne warunki odbywania praktyk, kompetencje osób odpowiedzialnych za organizację i przebieg studenckich praktyk zawodowych, dokumentację praktyk, prawa i obowiązki studentów, zadania i obowiązki zakładu pracy/instytucji przyjmującej na studenckie praktyki zawodowe, zadania i obowiązki opiekuna w miejscu odbywania praktyki, procedurę ewaluacji praktyk zawodowych, warunki zaliczenia praktyk i dokonania wpisu, praktyki zagraniczne, czas i termin odbywania praktyk zagranicznych, zasady zaliczania praktyk zagranicznych oraz dodatkową studencką praktykę zawodową.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad praktykami z ramienia uczelni oraz opiekunowie praktyk, realizacja praktyk, efekty uczenia się osiągane na praktykach podlegają systematycznej ocenie, dokonywanej z również udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w ustawicznym doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji, czego przykładem są wdrożone działania ewaluacyjne związane z miejscem odbywania praktyki studenckiej:

- wprowadzenie zmian w regulaminie studiów, umożliwiających przeprowadzenie telefonicznej kontroli studenta w miejscu odbywania praktyki;
- wprowadzenie hospitacji praktyk;
- opracowanie pytań w drugiej części ankiety ewaluacyjnej dla studenta, gdzie dokonuje on oceny odbytej praktyki studenckiej. Otrzymane wyniki pozwolą uzyskać informacje o sposobie realizacji praktyki przez instytucję i odpowiedzieć na pytanie, czy dane miejsce odbywania praktyki spełnia oczekiwania Uczelni i studenta.

Celem ewaluacji jest zapewnienie jakości organizacyjnej i merytorycznej procesu realizacji praktyk, aby zapewnić uzyskanie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Po zakończeniu danego roku akademickiego Studium Praktyk Studenckich sporządza raport ewaluacji praktyk, który przekazuje do Rad Programowych Kierunków, Dziekana oraz Przewodniczącego Uczelnianego Zespołu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Wyniki ewaluacji praktyk są przedmiotem analizy w celu doskonalenia systemu jakości kształcenia.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że przeprowadza się hospitację praktyk, która odbywa się poprzez rozmowę telefoniczną pracownika Studium Praktyk Studenckich/opiekuna i jest i udokumentowana w rejestrze telefonicznej kontroli studenta w miejscu odbywania praktyki (załącznik do regulaminu).

Organizacja procesu nauczania oparta jest na przepisach wewnętrznych Uczelni regulujących w szczególności podział roku akademickiego na semestry i sesje, harmonogram zajęć, przebieg sesji egzaminacyjnych, liczebność grup studenckich. Przepisy w sprawie organizacji roku akademickiego 2021/2022 wprowadzają okres zajęć dydaktycznych w semestrze zimowym od 1.10.2021 r. do 3.02.2022 r. i sesję egzaminacyjną i okres egzaminów poprawkowych od 4 do 14 lutego. Natomiast zajęcia dydaktyczne w semestrze letnim trwają od 1 marca do 27 czerwca. Sesja egzaminacyjna jest rozciągnięta na długi okres od 28 czerwca do 24 lipca, a egzaminy poprawkowe odbywają się od 27 sierpnia do 18 września. Okresy zajęć dydaktycznych i sesji egzaminacyjnych są odpowiednio długie, poza sesją w semestrze zimowym. Pozwala to na właściwe rozplanowanie zajęć w semestrze i poza wskazanym wyjątkiem rozłożenie w czasie egzaminów.

Zajęcia na studiach niestacjonarnych odbywają się w czasie dwudniowych zjazdów sobotnio-niedzielnich. W semestrze organizowanych jest średnio po 10 zjazdów. W miesiącu odbywają się z reguły dwa zjazdy. Liczba godzin zajęć w trakcie zjazdu dwudniowego wynosi maksymalnie 26 godzin. Zajęcia trwają z reguły od godzin porannych (8.00-8.45) do godzin popołudniowych. Większość jest realizowana w blokach 4-godzinnych, a nieliczne w 2- i 3-godzinnych. Rozliczenie każdego zajęcia powinno nastąpić do 30 dni po zakończeniu zajęć. Termin egzaminu prowadzący dane zajęcia uzgadnia ze studentami i zgłasza w Centrum Obsługi Studenta i Dydaktyki. Studenci otrzymują informację zwrotną o uzyskanych ocenach. Ostateczny termin zaliczenia przez studenta roku akademickiego powinien nastąpić najpóźniej do dnia 20 września każdego roku.

Taka organizacja procesu nauczania umożliwia odpowiednie rozplanowanie zajęć i efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe są zgodne z przyjętymi dla kierunku efektami uczenia się i odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy i jej zastosowań w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Uwzględniają one aktualny stan praktyki w odniesieniu do zawodów, do których wykonywania przygotowujący się absolwenci kierunku.

Łączny nakład pracy wyrażony w punktach ECTS jest zgodny z przepisami, a struktura punktów przypisanych do grup zajęć odzwierciedlająca ten nakład stwarza możliwość osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Liczba godzin zajęć realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli i studentów dla poszczególnych zajęć i ich grup pozwala na osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Sekwencja realizacji zajęć jest prawidłowa z punktu widzenia ich rozłożenia w semestrach **ipowiązania** treści programowych i umiejętności ujętych w ramach zajęć. Proporcje zajęć realizowanych w poszczególnych formach, a szczególnie duży udział ćwiczeń, są prawidłowe z punktu widzenia możliwości osiągnięcia założonych efektów uczenia się. Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru spełnia wymagania określone w przepisach. Spełniony jest

także określony w przepisach wymóg przyporządkowania co najmniej 50% punktów ECTS do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. Program studiów uwzględnia naukę języka obcego. Program studiów przewiduje stosowanie metod i technik kształcenia na odległość w zakresie zgodnym z przepisami. W związku z pandemią od semestru letniego roku akademickiego 2019/2020 zajęcia były prowadzone z zastosowaniem różnych środków komunikacji elektronicznej w oparciu w platformę informatyczną Uczelni z preferowanym sposobem prowadzenia zajęć na odległość za pomocą Google Meet. Obecnie realizowane są w trybie stacjonarnym.

Na kierunku stosowany jest szeroki zestaw metod dydaktycznych. Są one właściwie dostosowane do poszczególnych zajęć i uwzględniają nowoczesne metody i narzędzia, pozwalające na osiągnięcia przez studentów wszystkich przyjętych dla poszczególnych zajęć i całych studiów efektów uczenia się. Duża część zajęć prowadzona jest z zastosowaniem metod praktycznych, co pozwala na przygotowanie studentów do wykonywania zawodów właściwych dla kierunku. Metody dydaktyczne, stosowane do nauczania języka obcego, pozwalają na nabycie kompetencji językowych na poziomie przewidzianym dla studiów I stopnia. Metody i techniki kształcenia na odległość stosowane są w okresie pandemii także w odniesieniu do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. W Uczelni wprowadzono w zakresie organizacji studiów rozwiązania umożliwiające dostosowanie procesu nauczania do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych, w tym osób z niepełnosprawnościami, natomiast nie ma takich rozwiązań w zakresie metod kształcenia.

Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć.

Treści programowe określone dla praktyki zawodowej i ich wymiar, a także umiejscowienie w planie studiów zapewniają osiągnięcie przez studentów określonych efektów uczenia się.

Rekomenduje się dostosowanie do zapisów ustawy w kontekście liczby punktów ECTS na pozostałych semestrach (III, IV i V).

Zaproponowane metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się dla praktyk zawodowych, a także sposób ich dokumentowania umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów.

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się.

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk oraz ich liczba umożliwiają prawidłową realizację praktyk.

Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że praktyki nie są realizowane z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej.

Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizację odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady.

Uczelnia zapewnia studentom miejsca odbywania praktyk zawodowych, a w przypadku samodzielnego wskazania miejsca odbywania praktyki przez studenta odbywa się to zgodnie z przyjętymi zasadami na Uczelni.

Program praktyk, osoby sprawujące nadzór nad ich realizacją ze strony uczelni opiekunowie praktyk, efekty uczenia się podlegają systematycznej ocenie dokonywanej z udziałem studentów, a jej wyniki są wykorzystywane w ustawicznym doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji.

Organizacja procesu nauczania, w tym rozplanowanie zajęć, umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się oraz uwzględnia czas niezbędny na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki przyjęcia kandydatów na studia określone są w corocznie podejmowanych przez Senat uchwałach. Uchwała NR 11/2020 Senatu z dnia 30 czerwca 2020 r. w sprawie: ustalenia warunków, trybu, sposobu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów, w tym jednolitych studiów magisterskich, prowadzonej także w drodze elektronicznej, w roku akademickim 2021/2022 przewiduje, że warunkiem przyjęcia na studia I stopnia na kierunek finanse i rachunkowość jest uzyskanie efektów uczenia się zakładanych dla kształcenia ogólnego na poziomie poprzedzającym 6 poziom w Krajowych Ramach Kwalifikacji, tj. ukończenie szkoły średniej i uzyskanie świadectwa maturalnego. Warunkiem dopuszczenia do postępowania rekrutacyjnego jest rejestracja kandydata na podstawie złożonego w terminie kompletu dokumentów, w tym świadectwa dojrzałości albo świadectwa dojrzałości i zaświadczenia o wynikach egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów oraz wniesionej opłaty za postępowanie rekrutacyjne. O zakwalifikowaniu na studia decyduje kolejność zgłoszeń. Oznacza to, że stosowane w Uczelni warunki przyjęcia kandydatów na studia są przejrzyste, bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów. Nie zakładają one jednak przeprowadzania selekcji kandydatów i nie umożliwiają tym samym ich doboru ze względu na posiadaną wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.

Wykaz wymaganych dokumentów, terminy ich składania oraz wysokość opłaty rekrutacyjnej są określone w zarządzeniu Rektora. Szczegółowe zasady rekrutacji określone w uchwale Senatu na dany rok akademicki, są podawane do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na stronie internetowej Uczelni oraz na stronie podmiotowej Uczelni BIP. Obowiązujące w Uczelni przepisy dotyczące rekrutacji nie uwzględniają informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. W celu wspomagania kompetencji cyfrowych kandydatów związanych z kształceniem przy wykorzystaniu metod i technik kształcenia na odległość Uczelnia przeprowadza szkolenia w tym zakresie. Dodatkowo, od roku akademickiego 2021/2022, kandydaci odbywają przeszkolenie w zakresie Internetowego Systemu Obsługi Studenta (ISOS). Uczelnia rekomenduje i udziela wsparcia w wykorzystywaniu aplikacji MeetGoogle. Jeżeli nauczyciel wykorzystuje inne narzędzie, sam przeprowadza szkolenie w zakresie wykorzystania danego narzędzia.

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym zostały określone w Regulaminie Potwierdzania Efektów Uczenia się przyjętym przez Senat Uchwałą nr 36/2019 z dnia 30 lipca 2019 r. Zawarte w nim regulacje są zgodne z wymogami określonymi w ustawie. W Regulaminie tym określono m. in. warunki, jakie muszą spełniać kierunki, dla których będą potwierdzane efekty uczenia się oraz wymagania jakie muszą spełniać osoby wnioskujące o potwierdzanie efektów uczenia się. W Regulaminie określono także liczbę efektów uczenia się, mierzoną liczbą ECTS, którą można potwierdzić oraz liczbę studentów na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, którzy mogą zostać przyjęci na studia na podstawie najlepszych wyników uzyskanych w procesie potwierdzenia efektów uczenia się. Określono także organizację potwierdzania efektów uczenia się, wskazano osoby podejmujące decyzje, określono skład komisji egzaminacyjnych, a także wyszczególniono dokumenty, które kandydaci powinni złożyć w Uczelni. Procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym zostały określone w sposób prawidłowy, ale jak dotychczas nie były stosowane na kierunku.

Warunki i zasady uznawania efektów i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni określone zostały w Komunikacie Dziekana nr 8/2019 w sprawie warunków i zasad uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym. Między innymi określono w nim zasady rozliczenia realizacji planu studiów podczas studiowania w uczelni partnerskiej (w tym zagranicznej), przeniesienia z innej uczelni czy wznowienia studiów. Procedury te zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w odniesieniu do ocenianego programu studiów.

Zasady dyplomowania zostały określone w Regulaminie Studiów i w Zasadach Dyplomowania wprowadzonych na Wydziale prowadzącym kierunek. Należy wskazać, że do roku akademickiego 2020/2021 studenci przygotowywali pracę dyplomową (licencjacką) pod kierunkiem promotora wyznaczonego przez dziekana spośród nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora, stopień naukowy doktora habilitowanego lub doktora. Przy ustalaniu tematu pracy dyplomowej uwzględniano doświadczenie zawodowe studenta oraz jego zgodność z dyscypliną wiodącą. Tematyka prac dyplomowych była konsultowana z kierownikami właściwych instytutów/katedr, a następnie zatwierdzana przez dziekana. Seminaria dyplomowe prowadzone były na V i VI semestrze roku studiów. Natomiast od roku akademickiego 2021/2022 (dla cyklu kształcenia rozpoczętego w 2019/2020 roku), studenci nie będą przygotowywali pracy dyplomowej. Do planu studiów wprowadzono zajęcia w formie *warsztatu dyplomowego*, którego podstawą zaliczenia będzie napisanie i przedstawienie pracy pisemnej. Dla zajęć z *warsztatu dyplomowego* przygotowany został sylabus określający efekty uczenia się oraz zasady jego prowadzenia. W przekazanych zespołowi oceniającemu Zasadach dyplomowania regulacje dotyczące *warsztatu dyplomowego* są jednak zbyt ogólnikowe i niekompletne. Nie określają w niezbędnym zakresie wymagań merytorycznych i formalnych dotyczących tych prac.

Jednocześnie utrzymany został egzamin dyplomowy, który z założenia stanowi syntetyczną (ogólną) metodę weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla danego kierunku studiów. Warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego jest zaliczenie wszystkich zajęć objętych planem studiów, w tym *warsztatu dyplomowego* i praktyk studenckich. Egzamin ma formę ustną i odbywa się przed komisją w składzie przewodniczący, nauczyciel prowadzący *warsztat dyplomowy* oraz nauczyciel prowadzący zajęcia na kierunku. Podczas egzaminu student odpowiada na trzy pytania z zakresu zajęć podstawowych i kierunkowych, zajęć specjalnościowych oraz tematyki pracy z *warsztatu dyplomowego*. Podstawą oceny na dyplomie ukończenia studiów jest średnia ocen

uzyskanych w trakcie studiów (70%) oraz egzaminu dyplomowego (30%). Procedura ta zapewnia możliwość potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów. System weryfikacji efektów uczenia się opiera się na ogólnych zasadach określonych w Regulaminie studiów oraz szczegółowych regulacjach zawartych w Zarządzeniu Rektora w tej sprawie, które jest regulacją kompleksową przewidującą weryfikację wszystkich efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przyjętych dla kierunku. Weryfikacja obejmuje sprawdzenie osiągnięcia efektów uczenia się w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym *warsztatu dyplomowego*, praktyk zawodowych oraz całego programu studiów określonych dla procesu dyplomowania. Poziom osiągnięcia efektów uczenia się wyrażany jest w ocenie według przyjętej w Uczelni skali. Uzyskanie oceny pozytywnej jest potwierdzeniem osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przyjętych dla danych zajęć, praktyki bądź całych studiów.

W sylabusie przygotowywanym obligatoryjnie przez nauczyciela akademickiego dla wszystkich zajęć ujętych w programie studiów określone są metody, narzędzia i kryteria weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się uwzględniające charakter tych zajęć. Program zajęć (sylabus) jest publikowany na wewnętrznej stronie internetowej Uczelni, co zapewnia dostęp do zawartych w nim informacji, w szczególności odnoszących się do zasad i sposobów weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się. Rozwiązania przyjęte w tym zakresie przez Uczelnię zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przyjętych dla programu studiów.

Studenci są informowani na pierwszych zajęciach o metodach i kryteriach jakie będą miały zastosowanie do weryfikacji i oceny osiągnięcia przyjętych dla danych zajęć efektów uczenia się. Informacja o uzyskanych ocenach jest przekazywana przez prowadzącego zajęcia za pośrednictwem działającego w Uczelni Indywidualnego Systemu Obsługi Studenta a informacja o końcowej ocenie ze studiów przez przewodniczącego komisji egzaminu dyplomowego po jego zakończeniu.

Uczelnia przykładą odpowiednią wagę do rozwiązywania pojawiających się sytuacji konfliktowych odnoszących się w szczególności do weryfikacji osiągnięcia i oceny efektów uczenia się. Sytuacje te zgłaszane są do dziekana przez studenta lub nauczyciela akademickiego i rozpatrywane przez powołane przez dziekana komisje, w skład których wchodzi m.in. przedstawiciel samorządu studentów. W przypadku stwierdzenia zaistnienia podejrzenia popełnianie przez studenta bądź nauczyciela akademickiego czynu zabronionego stosowane są odpowiednie przepisy wewnętrzne Uczelni lub ogólnie obowiązujące. Zgodnie z Regulaminem studiów w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją osiągnięcia i oceny efektów uczenia się istnieje możliwość przeprowadzenia egzaminu komisyjnego. W przypadku zachowań nieetycznych i niezgodnych z prawem przewidziane jest postępowanie dyscyplinarne. Działania podejmowane przez Uczelnię mają w szczególności zapobiegać nierzetelności w ramach zaliczeń i egzaminów a także plagiatom prac pisemnych, w tym dyplomowych. W tym ostatnim zakresie wprowadzono procedury sprawdzania prac dyplomowych przy pomocy Jednolitego Systemu Antyplagiatowego, które określają m.in. konsekwencje i sposoby postępowania w przypadku stwierdzenia naruszenia przyjętych zasad.

Należy także zauważyć, że w celu zapobiegania zachowaniom nieetycznym i niezgodnym z prawem, poza powyższymi działaniami, do planu studiów zostały wprowadzone zajęcia: *ochrona własności intelektualnej* i *etyka zawodowa*. Nauczyciele akademicy na zajęciach, w tym *warsztatach dyplomowych*, zwracają studentom uwagę na obowiązek przestrzegania zasad w tym zakresie.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie nauczania stosowane są w odniesieniu do kierunku w dwóch etapach: bieżącej i etapowej oceny dotyczącej poszczególnych zajęć i praktyk studenckich oraz całych studiów. Metody weryfikacji

i oceny osiągnięcia efektów uczenia się odnoszące się do poszczególnych zajęć określone są w ich sylabusach. Do najczęściej stosowanych należą egzaminy ustne, pisemne opisowe i testowe, zaliczenia ustne i pisemne, kolokwia, przygotowanie projektu, referatu, eseju, rozwiązywanie zadań, obserwacje nabycia umiejętności praktycznych, udział w dyskusji, przygotowanie i rozwiązanie studium przypadku.

Zaliczenie *warsztatu dyplomowego*, zgodnie z przyjętymi zasadami, ma być dokonywane na podstawie pracy pisemnej. Praca może mieć formę studium przypadku, analizy wybranego obszaru działalności gospodarczej, raportu z badań własnych lub projektu. W pracy student powinien wykazać się zdolnością rozwiązywania zadań praktycznych oraz podstawową umiejętnością ich naukowego opisu z wykorzystaniem najważniejszej fachowej literatury i zastosowaniem odpowiedniej metody badań. Zasady te są sformułowane w sposób zbyt syntetyczny (hasłowy), nieinformujący studenta szczegółowo o wymaganiach merytorycznych i formalnych stawianych pracom przygotowywanym w ramach warsztatów.

Weryfikacja osiągnięcia i oceny efektów uczenia się uwzględnia w szczególności nabycie przez studenta umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku. Dokonuje się to w ramach bieżącej obserwacji stopnia opanowania tych umiejętności w trakcie zajęć, w ramach prac zleczanych studentom oraz sprawdzianów etapowych i egzaminów końcowych.

Zasady i kryteria zaliczania praktyk określone są w regulaminie praktyk studenckich oraz przygotowanym dla nich sylabusie. Podstawą oceny jest wypełniony dzienniczek praktyk i opinia opiekuna z miejsca praktyki. Szczególne znaczenie ma w tym przypadku dokonanie weryfikacji osiągnięcia założonych dla tej formy zajęć umiejętności praktycznych.

Weryfikacja i ocena osiągnięcia efektów uczenia się dla całych studiów odbywa się w ramach *warsztatu dyplomowego* oraz poprzez przeprowadzenie egzaminu dyplomowego. Należy nadmienić, że program studiów obowiązujący do roku akademickiego 2020/2021 przewidywał przygotowanie pracy dyplomowej.

Zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego określone są w regulaminie studiów oraz szczegółowych zasadach dyplomowania przyjętych przez wydział prowadzący kierunek. Regulamin studiów określa zasady ustalania końcowej oceny ze studiów, która obejmuje oceny uzyskane z wszystkich zajęć ujętych w programie studiów, praktyk studenckich i egzaminu dyplomowego. Ocena ta odzwierciedla stopień osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przyjętych dla kierunku na co najmniej minimalnym poziomie dopuszczonym w sylabusie.

Należy wskazać, że w okresie pandemii korzystano z metod i technik kształcenia na odległość wprowadzone z funkcjonalności platform i aplikacji informatycznych pozwalających stosowanie w procesie nauczania metod zapewniających osiągnięcie przyjętych dla poszczególnych zajęć efektów uczenia się.

Metody weryfikacji efektów uczenia się stosowane na zajęciach z języka obcego umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2. W trakcie zajęć stosowane są takie metody jak: ocena aktywności na zajęciach, ocena prac przygotowanych między zajęciami, ocena prac przygotowanych na zajęciach, obserwacje i ocena umiejętności językowych praktycznych, ocena zaangażowania w konwersacji, kolokwium pisemne, w tym kolokwium końcowe w formie testu. W ramach tych sprawdzianów weryfikowane są umiejętności czytania, pisania, słuchania i mówienia w języku obcym.

W okresie obowiązywania ograniczeń w prowadzeniu zajęć w formie stacjonarnej w związku z pandemią weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywała się z konieczności

za pomocą form dostępnych na platformach informatycznych. Do najczęściej stosowanych form należały egzaminy pisemne testowe i prace pisemne przekazywane przez studentów. Także egzamin dyplomowy odbywał się on-line.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia są zobowiązani do gromadzenia dokumentacji z przeprowadzonej weryfikacji osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się przyjętych dla kierunku. Dokumentacja ta obejmuje sylabus, zestawy pytań egzaminacyjnych (zaliczeniowych), zestaw zadań, prace pisemne studentów i protokół zaliczenia bądź egzaminu. Tematy prac etapowych, zaliczeniowych i egzaminacyjnych są ustalane przez egzaminatora, który dokonuje ich zaliczenia. Tematyka tych prac związana jest z treściami programowymi zajęć. Zagadnienia te są wcześniej znane studentom, gdyż jest wskazana w sylabusach. Standardem jest także omówienie na pierwszych zajęciach przez nauczyciela wymagań, których spełnienie warunkuje zaliczenie zajęć. Z realizacji efektów uczenia się sporządzany jest raport koordynatora zajęć. Uczelnia archiwizuje również dzienniki praktyk i prace dyplomowe. Tematyka prac dyplomowych sporządzanych w latach 2020 i 2021 dotyczyła zagadnień z zakresu finansów przedsiębiorstw i jednostek samorządu terytorialnego, systemu podatkowego, banków, bezrobocia i była zgodna z dyscypliną wiodącą. Była ona zgodna z kierunkiem i korespondowała z programem studiów oraz obszarem zainteresowań naukowych promotorów. Protokoły egzaminów dyplomowych są przechowywane wraz z dokumentacją przebiegu studiów w teczkach osobowych studentów. Rada Programowa Kierunku dokonuje po zakończeniu semestru analizy wyników uzyskanych przez studentów i sposobów nauczania w celu doskonalenia programu studiów i procesu nauczania. Wyniki tych analiz przekazywane są dziekanowi i Senatowi Uczelni.

Uczelnia prowadzi od 2006 r. badania losów absolwentów oraz kierunków ich dalszej edukacji. Badania te są prowadzone z oparciem o kwestionariusze ankiet kierowanych do absolwentów bezpośrednio po ukończeniu studiów oraz po 3 latach od ich ukończenia. Odzew ze strony absolwentów na te ostatnie badania jest bardzo mały, przy czym kierunek finanse i rachunkowość ukończyły tylko dwa roczniki, co dodatkowo utrudnia przeprowadzanie analiz we wskazanym zakresie.

Studenci nie byli autorami lub współautorami publikacji fachowych. Uczelnia nie wskazała także ich innych osiągnięć w obszarach działalności zawodowej właściwej dla kierunku.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji kandydatów na studia spełniają wymagania formalne określone w przepisach prawa. Nie uwzględniają one jednak weryfikacji wstępnej wiedzy i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Przyjęcia kandydatów odbywają się bowiem według kolejności zgłoszeń do wysokości ustalonego limitu. Zapewniono bezstronne traktowanie kandydatów i stworzenie im równych szans w podjęciu studiów. Uczelnia określiła warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Są one zgodne z przepisami prawa, ale na kierunku nie były dotychczas stosowane. Zasady i procedury dotyczące uznawania efektów uczenia się osiągniętych w innej uczelni zapewniają możliwość identyfikacji oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie

studiów kierunku. Program studiów nie przewiduje przygotowania pracy dyplomowej. Została ona zastąpiona pracą pisemną o charakterze praktycznym. Utrzymany został egzamin dyplomowy. Doprecyzowania wymagają zasady odnoszące się do prac, które mają być przygotowywane *na warsztatach dyplomowych*.

Stosowane metody weryfikacji są zróżnicowane i dostosowane do poszczególnych zajęć. Pozwalają one na ocenę osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie nauczania. Zapewniają w szczególności sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych oraz znajomości języka obcego. Stosowane w okresie pandemii metody i techniki kształcenia na odległość pozwalają na weryfikację osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Weryfikacja odbywa się w oparciu o bieżącą kontrolę postępów w nauce oraz prace etapowe i końcowe. Zaliczenia i egzaminy przeprowadzane są obecnie za pośrednictwem platformy informatycznej. Wprowadzono odpowiednie procedury postępowania w sytuacjach konfliktowych.

Prace etapowe i końcowe są w odpowiedni sposób archiwizowane. Tematyka prac etapowych jest dostosowana do treści programowych ujętych w sylabusach, a weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się odbywa się zgodnie z wymaganiami określonymi w sylabusie.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się opracowanie szczegółowych wymogów i zasad przygotowania prac w ramach *warsztatu dyplomowego* obejmujących w szczególności kompetencje naukowe i doświadczenie zawodowe opiekunów prac, zakres tematyczny, formę i metodykę prac, zakres wykorzystanych źródeł, wymagania formalne.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Na kierunku zajęcia prowadzą 32 osoby, z czego 17 nauczycieli akademickich zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Dla tych osób Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. 15 osób zatrudnionych jest na umowę o dzieło (przede wszystkim są to osoby z tytułem zawodowym magistra – 8 osób).

Struktura kwalifikacji pod względem stopni i tytułów nie budzi zastrzeżeń. Wśród nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku stosunkowo wysoki odsetek stanowią samodzielni pracownicy nauki (3 profesorów, 7 doktorów habilitowanych), 11 doktorów oraz 11 magistrów. Liczebność kadry w stosunku do liczby studentów na kierunku umożliwia prawidłową realizację zajęć (liczba osób prowadzących zajęcia jest większa niż liczba studentów na kierunku).

Wśród 21 osób z tytułem profesora, stopniem naukowym doktora habilitowanego i doktora 12 osób posiada dorobek w dyscyplinie ekonomia i finanse, z czego jedna osoba posiada również dorobek z nauk o zarządzaniu i jakości. Dorobek pozostałych osób jest rozproszony (filozofia, nauki teologiczne, nauki o polityce i administracji, nauki o bezpieczeństwie, nauki prawne, nauki o zdrowiu, matematyka i nauki socjologiczne). Struktura dorobku naukowego zatrudnionych osób, jak i struktura stopni naukowych umożliwia prawidłową realizację zajęć.

Większość osób prowadzących zajęcia na kierunku posiada duży dorobek dydaktyczny, zdobyty podczas pracy, również na innych uczelniach.

Podkreślić należy, że około połowa osób prowadzących zajęcia na kierunku ma doświadczenie zawodowe związane z prowadzonymi zajęciami, pozwalające na prawidłową realizację zajęć o charakterze praktycznym. Doświadczenie tych osób obejmuje m.in. pracę na stanowiskach głównego księgowego, dyrektora finansowego, kontrolera finansowego, analityka finansowego, specjalisty ds. rozliczeń finansowych. Ponadto doświadczenie wielu osób obejmuje takie zagadnienia jak: sporządzanie rozliczeń podatkowych, sprawozdań finansowych, prowadzenie spraw kadrowo-płacowych, czy prowadzenie i obsługa rachunkowa działalności gospodarczej.

Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe nauczycieli akademickich nie budzi zastrzeżeń. W roku akademickim 2021/2022 z uwagi na wprowadzenie *warsztatu dyplomowego* (tzw. projektu dyplomowego) studenci mają możliwość wyboru nauczyciela prowadzącego *warsztat dyplomowy*, pod kierunkiem którego będzie przygotowany tzw. projekt dyplomowy (do tej pory opiekunem prac dyplomowych wybieranym przez studentów była jedna osoba). Studenci będą mieli obecnie do wyboru dwóch opiekunów z zakresu finansów, dwóch z zakresu rachunkowości, jednego z zakresu zarządzania oraz jednego z zakresu przygotowania projektów w ramach funduszy strukturalnych UE. Takie rozwiązanie zapewnia dostosowanie tematyki projektu dyplomowego do zainteresowań studentów.

50% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

Zasadą przy doborze nauczycieli akademickich i osób prowadzących zajęcia na kierunku jest zgodność kompetencji merytorycznych nauczycieli akademickich (w tym dorobku naukowego, dydaktycznego) z prowadzonymi zajęciami. Aktualna obsada zajęć na kierunku, jak również hospitacje zajęć podczas wizytacji potwierdziła, że zasada ta jest skutecznie stosowana.

Uczelnia zapewnia nauczycielom akademickim szkolenia w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych. W ostatnich dwóch latach odbywały się kompleksowe szkolenia pracowników w zakresie prowadzenia zajęć metodami i technikami kształcenia na odległość oraz tworzenia materiałów e-learningowych. Nauczyciele akademicy potwierdzili swoje dobre przygotowanie do prowadzenia zajęć zdalnych, jak również podkreślali sprawne przejście na kształcenie zdalne w początkowym okresie pandemii.

Nauczyciele akademicy i inne osoby prowadzące zajęcia są oceniane przez studentów oraz przez innych nauczycieli akademickich w formie hospitacji.

Studenci oceniają prowadzone zajęcia w oparciu o ankietę zamieszczoną na platformie Uczelni ISOP-ISOS. Ocenia podlegają wszystkie zajęcia dydaktyczne. Wyniki ankietyzacji są opracowane w postaci raportów i publikowane w systemie informatycznym Uczelni. Przegląd raportu z ankietyzacji pozwala stwierdzić, że ocena przez studentów zajęć na kierunku jest bardzo wysoka.

Zajęcia na kierunku są hospitowane przez Dziekana, Kierowników Zakładów lub wykładowców, zgodnie z planem hospitacji sporządzonym przez Dziekana. Procedura planowania hospitacji zajęć, częstotliwość, metodyka, kryteria oceny zajęć oraz zasady wykorzystywania ich wyników reguluje zarządzenie Rektora. W okresie kształcenia zdalnego każdy z wykładowców miał obowiązek przesłać Dziekanowi link do zajęć. Hospitacja polegała na udziale osoby hospitującej w części zajęć on-line, jak również na przeglądzie materiałów dydaktycznych zamieszczanych dla studentów na platformie e-learningowej z hospitowanych zajęć.

W Uczelni prowadzona jest okresowa ocena nauczycieli akademickich, której podstawą jest Regulamin przeprowadzania okresowych ocen nauczycieli akademickich. Ocena dokonywana jest

według trzech grup kryteriów, tj. działalność naukowa, dydaktyczna oraz organizacyjna. W ramach działalności dydaktycznej uwzględniana jest ocena nauczyciela dokonana przez studentów (ankietyzacja) oraz ocena w postaci hospitacji zajęć. Liczba punktów z ankietyzacji i hospitacji zajęć wpływa na sumaryczną ocenę kryterium dydaktycznego i ma wpływ na decyzje co do dalszego rozwoju pracownika.

Prowadzona przez Uczelnię polityka kadrowa sprzyja rozwojowi pracowników, jak również stabilizacji zatrudnienia. Nauczyciele akademicki podali wiele przykładów wsparcia w zakresie rozwoju naukowego i dydaktycznego. W szczególności zostały przytoczone przykłady wsparcia w zakresie: wydania monografii i innych publikacji naukowych, postępowań awansowych, uczestnictwa w konferencjach naukowych, tłumaczenia artykułów naukowych. Z punktu widzenia rozwoju naukowego nauczycieli akademickich podkreślić należy znaczenie wydawnictwa KPSW. Wydawnictwo to jest na liście wydawnictw MNiSW publikujących recenzowane monografie naukowe na poziomie I. Zaznaczyć należy również wsparcie nauczycieli akademickich w zakresie nauczania i doskonalenia języków obcych. Nauczyciele mogli wybrać kurs języka obcego, który był realizowany na platformie e-learningowej.

Realizowana przez Uczelnię polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów, jak również przeciwdziałanie wszelkim zjawiskom patologicznym. W przypadku zaistnienia sytuacji konfliktowych każdy pracownik dydaktyczny ma możliwość osobistego lub pisemnego zwrócenia się do swojego bezpośredniego przełożonego. W szczególnych przypadkach (mobbing), pracownik może zwrócić się bezpośrednio do Rektora z pominięciem drogi służbowej. Ponadto w Uczelni powołany jest Rzecznik Akademicki, który może w poszczególnych przypadkach wnioskować do Rektora o rozpoczęcie postępowania wyjaśniającego. Ponadto Regulamin pracy KPSW reguluje sposób postępowania w przypadku mobbingu, jak również w przypadku wszelkich przejawów dyskryminacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na kierunku zajęcia prowadzą 32 osoby, z czego 17 to nauczyciele akademicki zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, dla których Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. Struktura kwalifikacji pod względem stopni i tytułów jest prawidłowa. Dorobek naukowy, dydaktyczny oraz doświadczenie zawodowe osób prowadzących zajęcia na kierunku umożliwia prawidłową realizację zajęć, w tym również zajęć o charakterze praktycznym. Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe nauczycieli akademickich nie budzi zastrzeżeń. Ponad 50% godzin zajęć prowadzonych jest przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Nauczyciele akademicki i inne osoby prowadzące zajęcia są oceniane przez studentów oraz przez innych nauczycieli akademickich w formie hospitacji. Ocena przez studentów oraz hospitacje zajęć uwzględniane są w ocenie okresowej nauczyciela akademickiego. Prowadzona przez Uczelnię polityka kadrowa sprzyja rozwojowi pracowników, jak również stabilizacji zatrudnienia. Pracownicy mogą liczyć na wsparcie zarówno w zakresie rozwoju naukowego (m.in. publikacje, konferencje, awanse naukowe), jak również dydaktycznego (szkolenia). Prowadzona polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów, jak również przeciwdziałanie wszelkim zjawiskom patologicznym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Sale i specjalistyczne pracownie dydaktyczne oraz ich wyposażenie są zgodne z potrzebami procesu nauczania na kierunku. Są one adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy zawodowej studentów oraz umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym prowadzenie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy związanych z kierunkiem. Uczelnia posiada dobrą bazę lokalową i laboratoryjną, umożliwiającą zarówno prowadzenie zajęć dydaktycznych, jak i badań naukowych. Uczelnia prowadzi swoją działalność w dwóch obiektach, które są zlokalizowane w centrum miasta, w niedalekiej odległości od siebie, tj. przy ul. Toruńskiej 55-57, ul. Piotrowskiego 12-14. Liczba pomieszczeń dydaktycznych, którymi dysponuje Uczelnia jest wystarczająca w stosunku do liczby studentów i liczebności grup. Siedziba Wydziału położona jest w nowoczesnym budynku przy ul. Toruńskiej 55-57, w którym znajduje się 6 auli, ponad 30 sal dydaktycznych, 4 specjalistyczne laboratoria, w których zainstalowane jest oprogramowanie MS Windows, pracownia z klastrami obliczeniowymi oraz pracownie CISCO. Od roku 2011 funkcjonuje ekologiczna serwerownia wyposażona m.in. w klastry BladeCenter, których zasoby są wykorzystywane w procesie nauczania. W ramach zajęć kierunkowych i specjalnościowych wykorzystywane są specyficzne dla kierunku programy komputerowe: Symfonia, Rachmistrz, Rewizor, Gratyfikant, Płatnik, Open Oficce (Word i Excel), Google i narzędzi Google, Oprogramowanie Baz Danych Microsoft

Lokalizacja biblioteki w siedzibie Wydziału jest dla studentów korzystna. Składa się ona z czytelnicy książek, czytelnicy czasopism, obie z wolnym dostępem do półek, czytelnicy multimedialnej, wypożyczalni oraz punktu informacji naukowej. Godziny otwarcia biblioteki zapewniają warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna jest zgodna z zasadami BHP. Dodatkowo studenci na początku studiów (1 semestr) realizują zajęcia z BHP.

Studenci oraz pracownicy mają zapewniony w budynkach KPSW dostęp do uczelnianej sieci bezprzewodowej, umożliwiającej jednocześnie dostęp do publikacji elektronicznych, programów specjalistycznych typu Legalis (nieograniczona liczba stanowisk do jednoczesnego korzystania zarówno na terenie Uczelni oraz na indywidualne hasło w domu), WINBUD, Autocad, C-GEO, Micromapa, Lisa, Didactic, Winkalk, Sketschbook Designer, Statistica, Symfonia. Studenci mają również dostęp do specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć tj. spoza siedziby Uczelni w zależności od typu oprogramowania i rodzaju wykupionej przez Uczelnię licencji. Niektóre programy student może zainstalować na własnym komputerze.

Infrastruktura dydaktyczna wszystkich budynków oraz infrastruktura dydaktyczna biblioteki, została dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (podjazdy, brak progów pomiędzy pomieszczeniami, dźwigi osobowe z udogodnieniami dla osób niewidomych i słabowidzących, sanitariaty, wydzielone miejsca parkingowe, przyciski oznaczone Braillem, informacje głosowe), w tym osób poruszających się na wózkach (szerokość drzwi ponad 90 cm). Udogodnienia dodatkowe dla osób z niepełnosprawnościami w kompleksie biblioteki stanowią stanowiska komputerowe posiadające lupę elektroniczną, klawiaturę nakładkową, syntetyzator mowy – program Ivona, Ekspres – Ivo; schodofaz w razie awarii windy.

W Uczelni działa Internetowy System Obsługi Studenta (ISOS), który pełni rolę wirtualnego dziekanatu oraz Internetowy System Obsługi Pracownika (ISOP). Internetowy System ISOP-ISOS umożliwia studentom kontakt z wykładowcami. System ten umożliwia równocześnie organizację kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Synchroniczna interakcja między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia w sytuacji kształcenia zdalnego oparta jest w wykorzystanie platform komunikacyjnych, w tym głównie ogólnodostępnego komunikatora video Google Meet.

Biblioteka funkcjonuje w oparciu o system biblioteczny LIBRA 2000, który pozwala na wykorzystanie techniki informatycznej we wszystkich aspektach pracy bibliotekarza. Student ma możliwość przeglądania zasobów biblioteki poprzez Wirtualną Bibliotekę. Posiada on indywidualne konto, na którym może sprawdzić aktualnie wypożyczone pozycje, dokonać zamówienia interesujących go pozycji lub też sprawdzić termin zwrotu książek. W uwagi na sytuację pandemiczną Biblioteka wprowadziła telefoniczne konsultacje metodologiczne, podczas których student mógł uzyskać pomoc w dostępie do literatury.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne dedykowane kierunkowi są zgodne, co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej, z potrzebami procesu nauczania, umożliwiając osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku oraz prawidłową realizację zajęć. Obejmują one piśmiennictwo zalecane w sylabusach w liczbie egzemplarzy dostosowanej do potrzeb procesu nauczania oraz liczby studentów. Biblioteka Główna prenumeruje kilkadziesiąt tytułów czasopism, w tym szereg czasopism związanych z kierunkiem. Zasoby biblioteczne są dostępne tradycyjnie oraz z wykorzystaniem internetowych baz danych: ACADEMICA, Bazy Bibliograficzne Biblioteki Narodowej, Cog-Prints, Euro-Lex, Eurostat, Publikacje Statystyczne GUS, POLONA, EMIS, ELSEVIER, EBSCO, Internet Public Library, NATURE, ngo. PI, SCIENCE, SPRINGER, SCOPUS, SERiA, System Wspomagania Analiza i Decyzji (SWAiD) i Dziedziny Bazy Wiedzy (DBW), The Online Books Page, WEB OF KNOWLEDGE, WILEY-BLACKWELL, CEJSH, INOBAZA, Czytelnia Czasopism PAN itd.. Studenci uzyskują dostęp do Pracowni Multimedialnej pobierając kody z systemu USO-4.

Zasoby biblioteczne są dostępne tradycyjnie tj. w bibliotece, pracowni multimedialnej oraz wypożyczalni. Studenci mają również zapewniony stały dostęp do baz danych Biblioteki oraz wirtualnego katalogu poza siedzibą Uczelni. Uczelnia przedstawiła obszerny wykaz publikacji dedykowanych kierunkowi, które są dostępne on-line. Student może z nich skorzystać również w dostępie zdalnym. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są dostosowane do osób z niepełnosprawnościami w Bibliotece i Pracowni Multimedialnej. Materiały dydaktyczne opracowane przez nauczycieli akademickich w formie elektronicznej są dostępne dla studentów w ISOS – uczelnianej platformie Internetowego Systemu Obsługi Studenta.

W uczelni prowadzone są okresowe przeglądy infrastruktury dydaktycznej, w tym niezbędnej w nauczaniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, infrastruktury naukowej i bibliotecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, aparatury badawczej, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych obejmujące ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności, aktualności, dostosowania do potrzeb procesu nauczania, liczby studentów, potrzeb osób z niepełnosprawnością. Okresowe przeglądy infrastruktury dydaktycznej uregulowane są Zarządzeniem nr 22/2017 Prezydenta z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie: przeglądów zasobów materialnych oraz infrastruktury dydaktycznej i informacyjnej oraz Zarządzeniem nr 43/2019 Rektora w sprawie procedury oceny infrastruktury dydaktycznej. Zgodnie z zawartymi tam zapisami w pracach zespołu uczestniczy przedstawiciel studentów, co potwierdzają przedstawione przez Uczelnię raporty z ocen. Studenci oceniają również stan zasobów bibliotecznych wypełniając ankiety.

Zgodnie z obowiązującą procedurą nauczyciele akademicki po otrzymaniu obciążenia dydaktycznego na dany rok akademicki są zobowiązani do przeanalizowania zapotrzebowania na sprzęt i oprogramowanie potrzebne do właściwego przeprowadzenia zajęć dydaktycznych. Jednostki organizacyjne Uczelni sporządzają coroczne plany zapotrzebowania na środki do realizacji procesu nauczania, co w miarę możliwości finansowych jest sukcesywnie realizowane. Wyniki okresowych przeglądów, w tym wnioski z oceny dokonywanej przez studentów, są wykorzystywane do doskonalenia infrastruktury dydaktycznej i bibliotecznej wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów na kierunku są zgodne z potrzebami procesu nauczania, adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy zawodowej, umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym prowadzenie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy związanych z kierunkiem. Uczelnia dysponuje nowoczesną infrastrukturą dydaktyczną (sale wyposażone w projektory i laptopy) dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnością, zapewnia dostęp studentów do specjalistycznego oprogramowania w pracowniach komputerowych oraz dostęp do programów poza siedzibą Uczelni. Infrastruktura biblioteczna pozwala na swobodne korzystanie z zasobów tradycyjnych oraz bogatych baz internetowych. Na Uczelni funkcjonuje zintegrowany Internetowy System Obsługi umożliwiający organizację kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Synchroniczna interakcja między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia w sytuacji kształcenia zdalnego oparta jest w wykorzystanie platform komunikacyjnych, w tym głównie Google Meet.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym pozwala na realizację przyjętej koncepcji kształcenia na kierunku. Uczelnia aktywnie pozyskuje partnerów z otoczenia społeczno-gospodarczego m.in. poprzez funkcjonowanie pełnomocnika Rektora ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz powołanie Rady Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców. Analiza stanu faktycznego wskazuje, że obecnie Rada liczy 79 członków.

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest zgodny z koncepcją kształcenia. We współpracę z Uczelnią zaangażowanych jest szereg przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego z siedzibami w regionie, działające przede wszystkim w skali lokalnej i krajowej, ale również te o międzynarodowym zasięgu działania.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona systematycznie i przybiera zróżnicowane formy takie jak:

- organizacja praktyk i staży;
- organizacja wolontariatów;
- wizyty studyjne;
- realizacja prac etapowych i dyplomowych na podstawie case study z otoczenia społeczno-gospodarczego;
- udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w prowadzeniu zajęć lub weryfikacji efektów uczenia się;
- analiza potrzeb rynku pracy i losów absolwentów kierunku.

Powyższe działania podejmowane przez Uczelnię we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego są adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi ma charakter sformalizowany bądź nieformalny i jest prowadzona w sposób przynoszący korzyści obu stronom.

Analiza stanu faktycznego wskazuje na szereg aktywności podejmowanych przez Uczelnię w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć naukowych, badawczych oraz właściwe ukształtowanie oraz doskonalenie profilowanej oferty edukacyjnej dla kandydatów kierunku, tj.:

- umowa partnerstwa strategicznego z Urzędem Statystycznym w Bydgoszczy;
- inicjatywa dla mieszkańców regionu „Pogotowie podatkowe”;
- współpraca z Zespołem Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych w Bydgoszczy przy organizacji konkursu dla młodzieży z Bydgoszczy i okolic „Mistrz rachunkowości”;
- udział w Światowym Tygodniu Przedsiębiorczości;
- spotkania ze statystyką;

- udział kadry badawczo-dydaktycznej KPSW w spotkaniach dotyczących przygotowywania strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego;
- współpraca z Bydgoską Agencją Rozwoju Regionalnego;
- aktywne uczestnictwo w Porozumieniu Bydgoskich Biur Karier;
- współpraca z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Toruniu oraz Powiatowym Urzędem Pracy w Bydgoszczy.

Senat Uchwałą z dnia 27 września 2011 r. w sprawie powołania Uczelnianego Systemu Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia określił zadania Rady Doradczej Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców. W konsekwencji w 2012 r. w Uczelni ukonstytuowała się Rada Doradcza Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców. Pierwsze spotkanie Rady odbyło się w lipcu 2012 r., a kolejne odbywały się cyklicznie aż do roku 2019. Sytuacja epidemiczna w roku 2020 utrudniła realizację spotkań bezpośrednich, zamieniając je w indywidualne konsultacje telefoniczne oraz spotkania w formie zdalnej.

Rada Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców ma wpływ i aktywizuje się w zakresie projektowania i realizacji programu studiów. Współpraca z Radą jest prowadzona systematycznie nie tylko w formule posiedzeń całego składu Rady, ale również poprzez jej poszczególnych członków, którzy angażują się w zadania wynikające z zakresu ich kompetencji. We współpracy z członkami Rady organizowane są praktyki, staże, wolontariaty i wizyty studyjne. Część członków Rady aktywizuje się w prowadzenie zajęć dydaktycznych, dzięki czemu ich uwagi i postulaty są przydatne w weryfikacji efektów uczenia się, dokonywaniu analiz potrzeb rynku pracy w procesie nauczania. Działania te są zbieżne z celami kształcenia i potrzebami wynikającymi z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. Do najważniejszych zadań Rady należy w szczególności:

- doradzanie w zakresie oferty dydaktycznej Uczelni, w tym prowadzonych przez nią kierunków oraz zakresów;
- opiniowanie programów studiów w zakresie dostosowywania ich do potrzeb rynku pracy i oczekiwań podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego;
- wskazywanie pożądanych kompetencji absolwentów KPSW w Bydgoszczy (w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych);
- identyfikowanie możliwych obszarów współpracy i ich rozszerzanie (w tym m.in. praktyk, staży, konferencji, zajęć praktycznych, kursów, szkoleń).

Rada jest ciałem kolegialnym, którego członkowie aktywizują się w zależności od aktualnych możliwości zawodowych, nie rzadziej niż raz w roku (członkowie Rady prowadzą własną działalność gospodarczą, są pracownikami administracji samorządowej, a więc ich uczestnictwo w Radzie stanowi fakultatywną, dobrowolną formę aktywności społecznej na rzecz środowiska Uczelni). Analiza stanu faktycznego wskazuje, że członkostwo w Radzie nie jest kadencyjne. Formą ewaluacji członków Rady są efekty bieżącej współpracy z Uczelnią a także aktywność poszczególnych członków Rady. Wnioski w tym zakresie pełnomocnik przedstawia Władzom Uczelni. Zmiany w składzie Rady wynikają z bieżących potrzeb w odniesieniu do poszczególnych kierunków nauczania, w następstwie czego pełnomocnik czyni starania o pozyskanie nowych członków oraz zmiany profilu działalności, zatrudnienia, zaprzestania działalności przez dotychczasowych członków Rady.

Ponadto powstała Rada Doradcza Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców Wydziału, w skład której weszli m. in. przedstawiciele szeroko rozumianego sektora prawno-ekonomiczno-administracyjnego. Do zadań członków niniejszej Rady należy konsultacja wszelkich działań podejmowanych na Wydziale, których priorytetem jest możliwie wszechstronne przygotowanie absolwenta KPSW do podjęcia pracy i dalszego kształcenia. Członkowie Rady np. opiniują koncepcję

kształcenia, efekty uczenia się i programy studiów. Z każdego posiedzenia sporządzany jest protokół, który odzwierciedla przebieg obrad. Poza oficjalną formą kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym odbywają się również konsultacje indywidualne, z których sporządzane są notatki służbowe.

Do zadań Pełnomocnika ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym należy w szczególności:

- nawiązywanie i podtrzymywanie współpracy z pracodawcami, przedsiębiorstwami, samorządowcami w zakresie pozyskania nowych członków do Rady Doradczej,
- pozyskiwanie miejsc praktyk dla studentów,
- współpraca w zakresie pozyskiwania nowych miejsc praktyk dla nowotworzonych kierunków studiów,
- ewaluacja członków Rady Doradczej.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że tematem ostatniego spotkania Rady Doradczej z dnia 19.05.2021 r. przeprowadzonego w formie zdalnej było m.in.:

- omówienie aktualnej sytuacji zapotrzebowania rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego;
- zaprezentowanie aktualnej oferty edukacyjnej Uczelni;
- przedstawienie postulatów środowisk Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców w zakresie kształtowania oferty edukacyjnej Uczelni;
- przedstawienie preferencji Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców w zakresie sposobu odbywania praktyk studenckich;
- przedstawienie propozycji Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców dotyczące kształtowania kwalifikacji praktycznych studentów.

Okres pandemii co do zasady nie spowodował ograniczenia dotychczasowej skali współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, jedynie wymusił zmianę sposobu realizacji tejże współpracy. Współpraca z partnerami przebiega podobnie jak przed okresem pandemii. Uczelnia prowadzi swoją działalność z zachowaniem reżimu sanitarnego. Pracownicy Uczelni będący w większości praktykami na co dzień działają w realiach zawodowych, co pozwala na utrzymywanie kontaktu z otoczeniem społeczno-gospodarczym również w czasach pandemii.

Prowadzone są okresowe przeglądy współpracy. Analiza stanu faktycznego wskazuje, że wyniki tych przeglądów podlegają wdrożeniu, jeśli zostaną zaakceptowane przez Radę Programową kierunków ekonomia, finanse i rachunkowość oraz Władze Uczelni.

Do 2020 r. okresowego przeglądu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym dokonywał Dziekan, zapoznając się z protokołami i notatkami z indywidualnych konsultacji. Wnioski z tych przeglądów to m. in.:

1. zwiększyć zaangażowanie pracodawców przyjmujących studentów na praktykę w zakresie ewentualnych zmian w programie studiów. Proponuje się stworzenie ankiety dla pracodawcy, który wskazywałby pożądane kompetencje od kandydatów;
2. nie w pełni wykorzystywany jest potencjał Rady Doradczej Pracodawców – jako miejsca potencjalnych praktyk;
3. słaba aktywność większości członków Rady Doradczej - pracodawców, nie uczestniczą w spotkaniach, nie czytają programu studiów;
4. najwięcej opinii dotyczących programu studiów, form współpracy zbieramy na nieformalnych spotkaniach/rozmowach z osobami – przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego w rozmowie bezpośredniej;

5. zdecydowanie najczęściej wnoszą do programów nauczyciele prowadzący zajęcia, którzy jednocześnie pracują zawodowo poza szkolnictwem wyższym;
6. konieczność powołania stałego zespołu, który będzie w sposób ciągły monitorował współpracę z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego;
7. wdrożenie i stosowanie procedury monitorowania procesu nauczania w zakresie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na wszystkich prowadzonych kierunkach.

Od 1 kwietnia 2021 r. wprowadzono jednak zmianę, wprowadzając Zarządzeniem Rektora procedurę monitorowania procesu nauczania, w tym w zakresie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Harmonogram zadań oraz nadzór nad wprowadzaniem i stosowaniem tej procedury powierzono Prorektorowi ds. Kształcenia i Studentów.

Procedura monitorowania procesu nauczania wprowadzona w zakresie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym obejmuje następujące zagadnienia:

1. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie programu studiów, w tym ocena poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów podlega przeglądowi raz w roku.
2. Przeglądu dokonuje Uczelniany Zespół ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia we współpracy z dziekanem właściwego wydziału oraz Pełnomocnikiem Rektora ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
3. Raport z przeglądu jest wykorzystywany do rozwoju i doskonalenia współpracy a w efekcie programu studiów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów, jest zgodny z dyscyplinami do których kierunku jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wyzwaniem zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego jest prowadzona stale w zakresie organizacji praktyk oraz poprzez wpływ interesariuszy na programy studiów i efekty uczenia się. Współpraca jest prowadzona adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się.

Zapewniony jest udział interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców, w różnych formach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonalenia programu studiów także w warunkach ich nieobecności wynikającej z czasowego ograniczenia funkcjonowania Uczelni.

Prowadzone są okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy

absolwentów. Wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu nauczania są zgodne z koncepcją i celami kształcenia. Uczelnia współpracuje z wieloma uczelniami m.in. z Włoch, Hiszpanii, Portugalii, Turcji, Bułgarii, Litwy, USA, Kirgistanu, Chin. Uczelnia stwarza możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności kadry akademickiej związanej z kierunkiem poprzez finansowanie bądź dofinansowanie wyjazdów na staże oraz konferencje międzynarodowe. Obecnie Uczelnia posiada 30 umów dwustronnych z uczelniami oraz partnerami zagranicznymi, które swoim zakresem obejmują również kształcenie na ocenianym kierunku.

Stopień aktywności międzynarodowej kadry dydaktycznej prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku potwierdza liczba wyjazdów zagranicznych w ramach programu Erasmus + (65 wyjazdów nauczycieli akademickich w okresie 2018-2021, głównie w ramach programu STT Erasmus+). Funkcjonujące w strukturze Uczelni Centrum Współpracy z Zagranicą, jak również władze Uczelni angażują się w promowanie aktywności związanej z umiędzynarodowieniem procesu nauczania poprzez m.in. organizację Dni Erasmusa+ dla studentów i nauczycieli akademickich. W okresie pandemii nauczyciele akademicy dostosowując się do panujących warunków uczestniczyli w tzw. wirtualnych mobilnościach jako uczestnicy (wirtualna mobilność z Kazimiero Simonavičiaus Universitetas z Litwy) oraz jako gospodarze wymiany międzynarodowej (dla wykładowców i pracowników z Univerzita Jana Amose Komenského Praha z Czech). Rozwój dialogu międzykulturowego, międzyreligijnego i społecznego, realizowany jest m.in. poprzez organizację cyklicznych przedsięwzięć promujących zagadnienia dialogu takich jak Kongres „Jeden świat – wiele kultur” (w roku akademickim 2020/2021 odbył się po raz 11) oraz Międzynarodowe Otwarte Dni Nauki, z udziałem partnerów zagranicznych, z wykorzystaniem umów dwustronnych oraz funkcjonowania Międzynarodowego Konsorcjum Rektorów i Prezydentów Szkół Wyższych przy KPSW. Centrum Współpracy z Zagranicą zapewnia nauczycielom wsparcie na etapie planowania wyjazdu oraz podczas jego trwania. Zasady rekrutacji nauczycieli na wyjazdy zagraniczne są transparentne, a proces rekrutacji i organizacji wyjazdu został możliwie uproszczony.

Uczelnia stwarza również możliwości rozwoju międzynarodowej mobilności studentów. W planie studiów I stopnia kierunku wymiar kształcenia z języka obcego wynosi odpowiednio 120 godz. zajęć na studiach stacjonarnych oraz 88 godz. na studiach niestacjonarnych. Dodatkowo od roku akademickiego 2021/2022 do programu studiów wprowadzano obowiązkowe zajęcia w języku obcym

(*critical thinking*) oraz wykład monograficzny w języku obcym do wyboru. Obecnie studenci kierunku nie uczestniczą w studenckiej wymianie międzynarodowej, co oprócz ograniczeń związanych z pandemią Covid-19, uwarunkowane jest również niestacjonarną formą zajęć, która nie sprzyja mobilności studentów na kierunku głównie z uwagi na ich aktywność zawodową oraz posiadanie obowiązków rodzinnych.

Proces umiędzynarodowienia jest na bieżąco monitorowany przez Centrum Współpracy z Zagranicą oraz władze Uczelnia. Monitorowanie procesu umiędzynarodowienia odbywa się m.in. poprzez analizę danych ilościowych i jakościowych dotyczących odbytych mobilności oraz analizę raportów wypełnianych przez nauczycieli akademickich po odbyciu mobilności.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu na kierunku jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia. Uczelnia stwarza możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów, w tym warunki do mobilności wirtualnej. W planie studiów przewidziano odpowiedni wymiar kształcenia z języka obcego oraz dodatkowo od roku akademickiego 2021/2022 do programu studiów wprowadzono obowiązkowe zajęcia kierunkowe w języku obcym. Uczelnia przeprowadza okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia obejmujące ocenę skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry i studentów, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do intensyfikacji umiędzynarodowienia kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów prowadzone jest systematycznie. Studentom umożliwiono kontakt z nauczycielami akademickimi podczas konsultacji prowadzonych zarówno stacjonarnie, jak i zdalnie poprzez platformę ISOS. Za pomocą tej platformy studenci otrzymują też dostęp do informacji na temat studiów - realizowanych zajęć, informacji o ocenach, czesnym oraz mają możliwość składania wniosków i zapoznania się z ogłoszeniami. Dla studentów rozpoczynających studia przygotowana jest uroczystość immatrykulacji połączona ze spotkaniem informacyjnym z szeregiem wystąpień na temat studiów, obsługi administracyjnej studentów, prezentacją na temat kształcenia językowego,

prezentacją podstawowych kwestii dotyczących pomocy materialnej oraz systemu informacji bibliotecznej, szkolenia bibliotecznego, praktyk studenckich oraz przygotowywania wniosków do władz dziekańskich. Na spotkaniu prezentuje się również samorząd studencki, który informuje o prawach i obowiązkach studentów i zapoznaje z systemami informatycznymi funkcjonującymi w Uczelni. W celu udzielania wsparcia studentom w rozwiązywaniu bieżących problemów związanych z przebiegiem studiów, spośród nauczycieli akademickich powoływani są opiekunowie danego roku studiów (obowiązkowo dla I roku, i na życzenie studentów w kolejnych latach). Pozostają oni w bieżącej komunikacji ze starostami roku, powoływanymi spośród studentów. Do obowiązków opiekunów roku należy w szczególności: przekazywanie studentom podstawowych wiadomości o procesie nauczania i obowiązujących w Uczelni przepisach oraz udzielanie studentom pomocy, porad i konsultacji w sprawach związanych z procesem nauczania i innymi zagadnieniami mającymi wpływ na prawidłowy przebieg studiów.

Uczelnia podejmuje działania w zakresie przygotowania studentów do prowadzenia działalności zawodowej poprzez działalność Biura Karier. Jedną z kluczowych form aktywności Biura Karier jest „Strefa Kariery”, czyli organizacja serii szkoleń z zakresu doradztwa zawodowego, poradnictwa zawodowego, autoprezentacji, przygotowywania dokumentów aplikacyjnych, metod poszukiwania pracy, przygotowania portfolio, e-portfolio, wdrażania do kształcenia ustawicznego, projektowania własnej ścieżki kariery zawodowej i wielu innych. Tematyka szkoleń jest na bieżąco dostosowywana do potrzeb studentów oraz absolwentów. Na stronie Biura Karier można też znaleźć informacje o warsztatach i szkoleniach specjalistycznych oferowanych przez podmioty zewnętrzne.

Uczelnia wspiera studentów wybitnych w podstawowym zakresie, oferując stypendia Rektora dla najlepszych studentów oraz możliwości uzyskania indywidualnej organizacji studiów lub indywidualnego programu studiów dla studentów szczególnie uzdolnionych i wyróżniających się w nauce oraz studiujących na dwóch lub więcej kierunkach. Dodatkowo Uczelnia oferuje nagrody dla absolwentów, którzy osiągnęli najlepsze wyniki w nauce oraz umożliwia każdemu studentowi kierunku podjęcie bezpłatnych studiów na drugim kierunku (ekonomia). Z możliwości tej korzysta obecnie dwóch studentów kierunku.

Ze względu na małą skalę działalności uczelni, obecnie nie funkcjonuje w niej żadna organizacja wspierająca rozwój sportowy lub artystyczny studentów.

Wychodząc naprzeciw potrzebom i wspierając studentów z niepełnosprawnościami w Uczelni funkcjonuje wiele podmiotów, które szczególną opieką otaczają osoby z niepełnosprawnością. Uczelnia prowadzi dodatkowe działania ukierunkowane na wyrównywanie ich szans w życiu i w pracy. Studenci z niepełnosprawnością mogą uzyskać dodatkową pomoc w procesie nauczania (np. indywidualne terminy i warunki zaliczeń, wydłużenie czasu składania zaliczenia/egzaminu), materialną (pomoc w uzyskaniu stypendiów) oraz infrastrukturalną. Potwierdzeniem słuszności realizowanej idei jest otrzymana w 2018 r. po raz czwarty nagroda w konkursie Lodołamacze organizowanym przez Polską Organizację Pracodawców Osób Niepełnosprawnych. Od 2012 r. W ramach Uczelni funkcjonuje Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnością, którego zadaniem jest połączenie i usprawnienie licznych działań prowadzonych na rzecz osób z niepełnosprawnością. Ponadto aktywnie działa Rzecznik ds. Osób z Niepełnosprawnością, który wychodzi naprzeciw osobom z niepełnosprawnością, pozostając do pełnej dyspozycji osób z niepełnosprawnością, służący pomocą i radą potrzebującym pomocy, pełniący regularne dyżury. Studenci z niepełnosprawnościami mogą również ubiegać się o oferowaną im pomoc materialną oraz o Indywidualną Organizację Studiów, która umożliwia dostosowanie formy realizacji programu studiów do potrzeb studenta.

Zwyczajowy system zgłaszania przez studentów grupowych skarg i wniosków polega na tym, że studenci kontaktują się ze swoim starostą roku, który w zależności od sytuacji przekazuje daną uwagę prowadzącemu zajęcia, samorządowi studenckiemu lub władzom Uczelni. Na spotkaniu z ZO studenci wskazali, że w ten sposób udało im się między innymi uzyskać od Uczelni publikację harmonogramu studiów na cały semestr z większym wyprzedzeniem. Indywidualne skargi mogą być natomiast zgłaszane do Rzecznika Akademickiego, powołanego na Uczelni 2016 r., pozostającego do dyspozycji studentów oraz pracowników Uczelni. Do głównych zadań przypisanych Rzecznikowi Akademickiemu zalicza się przede wszystkim:

- upowszechnianie wysokich standardów etycznych oraz metod rozwiązywania sporów opartych na zasadzie mediacji wśród społeczności akademickiej,
- wspomaganie stron w rozwiązywaniu konfliktów,
- wspieranie jednostkowych członków społeczności akademickiej w rozwiązywaniu problemów powstałych na tle funkcjonowania Uczelni,
- wskazywanie oraz kontaktem z właściwymi jednostkami organizacyjnymi Uczelni w celu uzyskania stosownej informacji lub wyjaśnienia sprawy,
- gromadzenie i udostępnianie informacji nt. regulacji obowiązujących na Uczelni oraz ogólnych zasad jej funkcjonowania.

Uczelnia w ramach organizacji cyklicznych przedsięwzięć promujących dialog między kulturami, jak na przykład Kongres „Jeden świat – wiele kultur” oraz Międzynarodowe Otwarte Dni Nauki promuje działania zapobiegające dyskryminacji i przemocy oraz kształtuje odpowiednie postawy otwartości na różnorodność religijną i kulturową. Studenci pierwszego roku studiów mają obowiązek zaliczenia zajęć BHP, dzięki czemu są przeszkoleni z podstaw bezpieczeństwa i higieny pracy. W Uczelni funkcjonuje system wsparcia psychologicznego. Oprócz zapewnienia wspomnianych wcześniej instrumentów: spotkań związanych z występowaniem sytuacji utrudniających kontynuację studiów, indywidualnej organizacji studiów czy indywidualnego procesu nauczania, Uczelnia zapewnia wsparcie psychologiczne i psychoterapeutyczne, za które odpowiada Pracownia Mentoringu Rozwojowego. Do zadań Pracowni należy opieka monitoringowa studentów (w tym studentów z niepełnosprawnościami), doskonalenie kompetencji społeczno-zawodowych, wsparcie pedagogiczne i psychologiczno-terapeutyczne w zakresie trudności życiowych. Pracownia w ramach wypełniania swoich zadań współpracuje z uczelnianym Biurem Karier oraz Kliniką Prawa.

Obsługą administracyjną studentów zajmuje się Centrum Obsługi Studenta i Dydaktyki, do którego studenci mogą zgłaszać się ze wszystkimi sprawami dotyczącymi studiów. Godziny funkcjonowania Centrum są dostosowane do potrzeb studentów i osób pracujących - Centrum jest otwarte również weekendy i jazdowe. Bardzo pozytywnie oceniono działalność Centrum i możliwość uzyskania wszechstronnej pomocy. Wskazuje to, że kompetencje kadry administracyjnej odpowiadają potrzebą studentów.

Samorząd studencki jest włączany w prace Uczelnianego Zespołu ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz swoich przedstawicieli w Senacie uczelni. Samorząd studencki potwierdził, że opiniuje też zmiany w programach studiów oraz programy proponowanych nowych kierunków studiów. Studenci wskazali, że w ramach prowadzonych zajęć dydaktycznych, są zachęceni do działalności w kołach naukowych i samorządzie studenckim. Uczelnia zapewnia samorządowi studenckiemu wsparcie materialne i pozamaterialne - jako przykład można wskazać udostępnienie samorządowi pomieszczenia do spotkań oraz finansowanie wyjazdów na konferencje organizowane przez Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej. Na Uczelni funkcjonuje też Studenckie Koło

Rachunkowości w ramach spotkań którego studenci doskonaliły umiejętności z zakresu obsługi programów księgowych.

Motywowanie studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się jest ograniczone, przez bardzo niewielki udział zajęć swobodnego wyboru oraz brak możliwości wyboru prowadzącego *warsztat dyplomowy* i wytycznych dotyczących pisanie pracy projektowej. Program studiów przewiduje studia w zakresie 2 specjalności, jednak ze względu na małą liczebność kierunku uruchamiane są jedynie studia w zakresie *rachunkowości przedsiębiorstw i finansów*, która jest też dostępna na kierunku studiów ekonomia. Rekomenduje się wprowadzenie zwiększenie indywidualizacji procesu nauczania poprzez wprowadzenie np. puli zajęć do wyboru. Ze względu na przeprowadzone zmiany od roku akademickiego 2021/2022 studenci nie realizują już prac dyplomowych, lecz *warsztat dyplomowy* zakończony pracą projektową. Zostały też studentom zapowiedziane zmiany zasad egzaminu dyplomowego. Szczegóły tych zmian, tj. wymagań dotyczących pracy projektowej oraz egzaminu dyplomowego nie zostały jeszcze ogłoszone studentom, w tym studentom V i III semestru. Studenci nie otrzymali też informacji, kto będzie prowadził *warsztat dyplomowy* – w przeszłości seminarium prowadził natomiast tylko jeden nauczyciel akademicki co utrudniało indywidualizację procesu nauczania.

Studenci mają możliwość dokonania oceny pracy nauczycieli akademickich. Ankieta przeprowadzana jest co semestr przy wykorzystaniu Internetowego Systemu Obsługi Studenta i była przeprowadzana również w okresie zajęć zdalnych. Corocznie Uczelnia przeprowadza również ankietę oceniającą pracę jednostek, osób obsługujących proces dydaktyczny oraz dostęp do informacji oraz ankietę "Przyjazny Dziekanat" oceniającą pracę Centrum Obsługi Studenta i Dydaktyki. Na początku roku akademickiego 2021/2022 odbyła się też ankieta oceniająca stronę internetową. Uczelnia wykorzystuje wyniki prowadzonych przeglądów wsparcia studentów oraz dokonuje działań naprawczych związanych na przykład z problemami z prowadzącymi zajęcia, przeprowadzając rozmowę z nauczycielem akademickim, a w przypadku braku poprawy sytuacji podejmuje decyzje o rozwiązaniu stosunku pracy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Wsparcie studentów jest prowadzone systematycznie, ma charakter stały i uwzględnia potrzeby różnych grup studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami. Studenci mają zapewnione bieżące wsparcie w procesie nauczania dzięki wsparciu opiekunów roku oraz dostępowi do Indywidualnego Systemu Obsługi Studenta. Studenci wiedzą do kogo powinni zgłaszać zarówno indywidualne jak i grupowe uwagi i wnioski. Uczelnia prowadzi działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa studentów oraz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy. Kadra administracyjna zapewnia wszechstronną pomoc w rozwiązywaniu spraw studenckich. Samorząd studencki i działające na Uczelni są wspierane materialnie i organizacyjnie przez Uczelnię. Uczelnia prowadzi okresowe przeglądy wsparcia studentów. Dla studentów III i V semestru nie zostały jeszcze opublikowane informacje dotyczące wymagań jakie powinna spełniać praca grupowa oraz formy i zakresu zagadnień wymaganych na egzaminie dyplomowym. Studenci nie mają też możliwości wyboru prowadzącego warsztat dyplomowy. Kwestie te wpływają

negatywnie na motywację studentów do osiągania bardzo dobrych efektów uczenia się i wymagają działania - możliwe jest jednak podjęcie szybkich i skutecznych działań naprawczych w tym zakresie.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się opublikowanie informacji dotyczących szczegółowych wymagań jakie powinna spełniać praca grupowa oraz formy i zakresu zagadnień wymaganych na egzaminie dyplomowym.
2. Zaleca się umożliwienie studentom wyboru prowadzącego *warsztat dyplomowy* spośród co najmniej dwóch prowadzących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacje o studiach są dostępne na stronie internetowej Uczelni. Strona jest dostosowana do wygodnego użytku z poziomu przeglądarki komputerowej. Strona nie posiada wersji dopasowanej do urządzeń mobilnych i wymaga doskonalenia w tym zakresie. Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu przygotowanie mobilnej wersji strony, w celu udostępnienia informacji w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią szerszemu gronu odbiorców. Nawigowanie po stronie internetowej jest wygodne i ergonomiczne. Strona jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Możliwa jest zmiana wielkości fontu oraz uruchomienie trybu zwiększonego kontrastu. Strona w języku angielskim zawiera podstawowe informacje, w tym informacje kluczowe dla studentów przyjeżdżających.

Informacja o studiach na kierunku jest publicznie dostępna z poziomu strony internetowej. Cele kształcenia zostały przedstawione w informatorze dla kandydatów na studia. Kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów oraz terminarz procesu przyjęć na studia określa Uchwała Senatu Nr 11/2020 opublikowana na stronie internetowej. Program studiów, w tym efekty uczenia się wraz z informacjami o przyznawanym tytule zawodowy, opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej. Dostępny w BIP regulamin studiów zawiera charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się oraz zasady dyplomowania. Uczelnia udostępniła też w Biuletynie Informacji Publicznej Regulamin potwierdzania efektów uczenia się. Charakterystyka warunków studiowania i informacje o wsparciu udzielanym studentom w procesie nauczania zostały opublikowane na stronie internetowej Uczelni.

Uczelnia posiada procedury dotyczące monitorowania aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców. Określa je Zarządzenie Rektora nr 11/2021 w sprawie monitorowania procesu nauczania, w którym zawarto opis procedur publicznego dostępu do informacji. Pracownicy i studenci mają wpływ na ich treść przekazując swoje uwagi podczas spotkań organizacyjnych z Władzami oraz pracownikami Uczelni, które przeprowadzane są na początku każdego roku akademickiego. Dodatkowo na początku roku akademickiego 2021/2022 studenci mieli możliwość udziału w krótkiej ankiecie na temat jakości strony internetowej rozpowszechnionej wśród studentów przez Samorząd Studencki. Uwagi

z przeprowadzonej ankiety służą przygotowywaniom do planowanych prac związanych z poprawą funkcjonowania strony Uczelni.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione.

Uzasadnienie

Strona w języku polskim jest dostępna dla szerokiego grona odbiorców i posiada funkcje ułatwiające dostęp do informacji osobom z niepełnoprównościami. Strona nie jest dopasowana do urządzeń mobilnych, jej przeglądanie z poziomu np. telefonu komórkowego jest niewygodne, ale możliwe. Anglojęzyczna wersja strony zawiera kluczowe informacje dla studentów przyjeżdżających. Opublikowane na stronie Uczelni informacje o studiach odpowiadają na potrzeby głównych interesariuszy - pracowników, studentów oraz kandydatów na studia. Wszystkie kluczowe informacje o studiach są dostępne publicznie. Uczelnia prowadzi monitorowanie jakości i aktualności udostępnianych informacji i na ich podstawie planuje działania doskonalące w tym zakresie.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Obecną strukturę Uczelnianego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia (UZZiDJK). reguluje Uchwała Senatu KPSW w Bydgoszczy Nr 57/2021 KPSW z dnia 28 września 2021 roku. Zapisy wskazanej uchwały w sposób przejrzysty regulują strukturę organizacyjną UZZiDJK oraz kompetencje i zakres odpowiedzialności poszczególnych jego elementów, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku. Zgodnie z zapisami uchwały opiekę merytoryczną nad kierunkiem sprawuje Rada Programowa Kierunku (RPK). Kierunek pod względem organizacyjnym i administracyjnym prowadzony jest w ramach Instytutu Ekonomii na Wydziale Nauk Prawnych, Społecznych i Humanistycznych. Osobami odpowiedzialnymi są Dziekan, Dyrektor Instytutu a także kierownicy katedr. Nadzór nad stosowaniem systemu zapewniania jakości kształcenia na szczelbu Uczelni sprawuje Prorektor ds. Kształcenia i Studentów.

Do zadań Rady Programowej Kierunku należy w szczególności: 1) opracowanie planów studiów i programów studiów zgodnych z założeniami Polskiej Ramy Kwalifikacji; 2) wdrażanie na wydziale opracowanych przez UZZiDJK procedur służących zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia; 3) analiza planów i programów studiów oraz przedmiotów pod kątem osiągania i weryfikacji efektów

uczenia się; 4) ocena zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środki wsparcia dla studentów; 5) przedstawianie dziekanowi propozycji działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia na wydziale; 6) przedstawianie UZZiDJK i dziekanowi właściwego wydziału corocznych raportów z działalności Rady Programowej Kierunku.

W strukturze UZZiDJK szczególną rolę przypisano również uczelnianemu Zakładowi Ewaluacji Jakości Kształcenia, którego zadaniem jest opracowywanie szeregu badań związanych z oceną jakości kształcenia, w tym opracowanie i modyfikowanie narzędzi badawczych do oceny procesu nauczania; analiza wyników prowadzonych w tym zakresie badań oraz sporządzanie na ich podstawie raportów; opracowywanie i modyfikacja narzędzi badawczych do badań losów absolwentów oraz prowadzenie badań w tym zakresie. W strukturze UZZiDJK wyodrębniona została również Rada Doradcza Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców (RDPPiS) mającą na celu zapewnienie w procesie ewaluacji jakości kształcenia udziału interesariuszy zewnętrznych.

Zmiany w programie studiów dokonywane są w sposób formalny z zachowaniem właściwych procedur. Procedury tworzenia, zatwierdzania, wdrażania i okresowego przeglądu programów studiów zostały określone w Zarządzeniu Nr 37/2019 Rektora z dnia 30 grudnia 2019 r. Zarządzenie to wskazuje zakresy odpowiedzialności różnych podmiotów w tym procesie. Zgodnie z obowiązującą procedurą Rada Programowa Kierunku corocznie dokonuje przeglądu programu studiów pod kątem osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się biorąc pod uwagę m.in. wyniki konsultacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym, aktualne przepisy prawne w zakresie szkolnictwa wyższego, osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej, dostępne nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, w tym narzędzia i techniki kształcenia na odległość. W przypadku proponowania zmian w programie studiów RP konsultuje je z Dyrektorem Instytutu i kierownikami właściwych katedr. Odpowiednio do podjętej decyzji przygotowywana jest dokumentacja na posiedzenie Uczelnianego Zespołu ds. Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Po uzyskaniu pozytywnej opinii Dziekan przekazuje propozycję zmian Radzie Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców oraz Samorządowi Studenckiemu w celu wyrażenia opinii, a następnie program studiów uchwalany jest przez Senat Uczelni.

Przeprowadzona analiza wprowadzanych na kierunku zmian w obowiązującym programie studiów wykazała, że w odniesieniu do procesu dyplomowania i podjętej w tym zakresie w 2019 r. decyzji dotyczącej rezygnacji z pisania przez studentów kierunku pracy licencjackiej na rzecz projektu dyplomowego, Rada Programowa Kierunku nie opracowała odpowiednich procedur oraz standardów organizacji i przeprowadzania procesu dyplomowania w nowej formule. Uwzględniając fakt, że realizacja procesu dyplomowania w nowej formule rozpoczyna się w bieżącym roku akademickim wymaga to podjęcia przez Uczelnię niezwłocznych działań w celu zapewnienia transparentności tych procedur.

Warunki rekrutacji na studia są w sposób formalny corocznie określane uchwałą Senatu KPSW w Bydgoszczy.

Zgodnie z obowiązującymi procedurami w zakresie UZZiDJK na kierunku przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów. Podczas przeglądu programu studiów ocenie podlegają w szczególności: efekty uczenia się, treści programowe, sekwencja zajęć, formy osiągania efektów uczenia się, proces dyplomowania oraz praktyki zawodowe, wyniki nauczania i stopień osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów. Ważnym źródłem oceny i doskonalenia programu studiów jest dokonywana przez studentów ocena zajęć dydaktycznych przeprowadzana za pomocą ankiety elektronicznej umieszczonej w uczelnianym

systemie informatycznym ISOS. Ocena ta przeprowadzona jest w każdym roku akademickim. Wyniki indywidualne ankiety są udostępniane nauczycielom akademickim w systemie informatycznym ISOP. Studenci mają również możliwość oceny (w formie ankiety) pracy kadry wspomagającej proces nauczania w formie ankiety. Od 2018/2019 roku absolwenci w formie ankiety oceniają jakość kształcenia w KPSW, w tym jakość kadry administracyjnej, program studiów, jakość prowadzonych zajęć, zakres i przejrzystość informacji zamieszczanych na stronie Uczelni. Po wprowadzeniu nauczania zdalnego studenci mają także możliwość odrębnej oceny jakości tej formy nauczania. Dziekan otrzymuje wyniki szczegółowe z ankietyzacji zajęć dydaktycznych. Uogólnione wyniki ankietyzacji są opracowane w postaci raportów i publikowane w systemie informatycznym Uczelni oraz przekazywane UZZiDJK i Radzie Programowej Kierunku. W Uczelni funkcjonuje system hospitacji prowadzonych zajęć. Uczelnia deklaruje, iż celem hospitacji zajęć dydaktycznych jest nadzór merytoryczny realizacji obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne służący doskonaleniu jakości kształcenia i organizacji pracy. Wyniki hospitacji są wykorzystywane w trakcie okresowej oceny nauczycieli akademickich i oceny procesu kształcenia. Rada Programowa Kierunku dysponując wynikami wskazanych analizy, a także innych badań opracowywanych przez Zakład Ewaluacji Jakości Kształcenia, w tym badań losów absolwentów, systematycznie ocenia program studiów. W procesie tym uwzględniane są także kluczowe wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiągnięciu efektów uczenia się, prace etapowe, dyplomowe oraz egzaminy dyplomowe. Członkowie Rady Programowej Kierunku co roku dokonują weryfikacji sylabusów wszystkich zajęć (modułów) występujących w programie studiów w celu sprawdzenia ich poprawności. Zgodnie z deklaracją Uczelni szczególna uwaga zwracana jest na sprawdzenie:

- czy zostały przygotowane wszystkie programy (sylabusy) zajęć uwzględnionych w planie studiów i realizowanych w bieżącym roku akademickim,
- czy wypełnione są wszystkie elementy składowe wg. obowiązującego w uczelni wzoru,
- czy modułowe efekty uczenia się mają odniesienie do kierunkowych efektów uczenia,
- czy treści programowe odpowiadają danemu przedmiotowi oraz czy treści programowe nie powtarzają się na innych zajęciach,
- czy metody kształcenia odpowiadają formom zajęć,
- czy metody weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się pozwalają nauczycielowi zweryfikować wszystkie zapisane modułowe efekty uczenia się.

W trakcie tego procesu dokonywana jest również ocena zgodności zajęć z planem studiów (siatką), tj. rok, semestr studiów, punkty ECTS, forma zajęć, metoda weryfikacji itp.,

W celu monitorowania prawidłowości procesu potwierdzania osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się członkowie Rady Programowej Kierunku dokonują przeglądu teczek zajęć. W ramach tego działania sprawdzone zostaje czy zastosowana forma zaliczenia/egzaminu jest tożsama ze wskazaną w programie studiów (sylabusie), w tym również w odniesieniu do wykorzystanych metod i technik kształcenia na odległość. Ocenie podlega dokumentacja (prace etapowe, pytania egzaminacyjne, testy, eseje itp.) w kontekście możliwości potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się dla zajęć zawartych w sylabusach. RP analizuje również raporty z realizacji efektów uczenia się przygotowanych w odniesieniu do poszczególnych zajęć przygotowane przez prowadzących zajęcia/koordynatorów zajęć oraz sprawozdania i raporty opiekunów praktyk.

Analiza udostępnionych protokołów z posiedzeń RP wskazała, że program studiów podlega systematycznej ocenie, jednak ma często charakter formalny i nie prowadzono pogłębionych analiz

materiałów, którymi dysponowała Rada Programowa oraz w niewystarczającym zakresie formułowano wnioski i rekomendacje. Przykładowo w udostępnionym protokole nr 3 ze spotkania Rady Programowej kierunku finanse i rachunkowość z dnia 9 lutego 2021 r. zapisano, że w dwóch przypadkach (zajęciach) stwierdzono niewystarczające metody weryfikacji założonych efektów uczenia się, ponieważ przedłożone w teczkę materiały nie są wystarczające do potwierdzenia, że student pozytywnie oceniony z tych zajęć osiągnął wszystkie zakładane efekty uczenia się. W protokole z oceny nie wskazano natomiast jakich zajęć to dotyczy. Tak ograniczony zakres prezentowanej w raporcie informacji uniemożliwia poprawną ewaluację jakości kształcenia i zmniejsza skuteczność systemu. Dodatkowo pewne niedoskonałości w procesie projektowania i realizacji programu studiów wykazały również przeprowadzone przez zespół oceniający PKA oceny losowo wybranych prac etapach i dyplomowych. W pojedynczych przypadkach stwierdzono niepoprawny dobór metod weryfikacji i oceny efektów uczenia się oraz sposobu organizacji samego egzaminu (*mikroekonomia*). W odniesieniu do prac dyplomowych stwierdzono przypadki braku powiązania tematu pracy ze specyfiką kierunku, jak również niepoprawny z punktu widzenia kierunku studiów dobór pytań na egzaminie dyplomowym. Rekomenduje się w tym zakresie dokonywanie przez Radę Programową Kierunku pogłębionych analiz merytorycznych w zakresie projektowania i realizacji programu studiów na kierunku, co pozwoli na zwiększenie użyteczności opracowanych w tym procesie wniosków ewaluacyjnych oraz umożliwi systematyczną poprawę jakości kształcenia w ramach funkcjonującego systemu.

W ocenie programu studiów Uczelnia współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w ramach Rady Pracodawców, Przedsiębiorców i Samorządowców oraz w innych formach. Pracodawcy brali udział w opiniowaniu efektów uczenia się oraz programu studiów. W drodze konsultacji (spotkania, korespondencja e-mailowa, rozmowy) wyrażają oni swoje opinie oraz oczekiwania co do programów studiów. Wnioski z oceny zajęć dydaktycznych przez studentów wykorzystywane są dodatkowo w trakcie okresowej oceny nauczycieli akademickich, natomiast wyniki ankiet studenckich uwzględniane są przy doskonaleniu obsługi i opieki nad studentami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Struktura Uczelnianego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia została właściwie zdefiniowana. Zmiany w programie studiów dokonywane są w sposób formalny z zachowaniem właściwych procedur. Na kierunku przeprowadzana jest systematyczna ocena programu studiów, jednak ograniczony zakres prezentowanej w raporcie ewaluacyjnym informacji w odniesieniu do niektórych obszarów oceny ogranicza możliwość skutecznej ewaluacji jakości kształcenia. W ocenie programu studiów Uczelnia współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wskazać można jednak na następujące niedoskonałości systemu zapewnienia jakości kształcenia skutkujące obniżeniem oceny spełnia kryterium 10, bowiem Uczelnia nie zapewniła odpowiednich procedur oraz standardów organizacji i przeprowadzania procedury dyplomowania w nowej formule projektu dyplomowego.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się opracowanie i wdrożenie na kierunku odpowiednich procedur oraz standardów organizacji i przeprowadzania procedury dyplomowania w nowej formule projektu dyplomowego.
2. Zaleca się wprowadzenia przez Uczelnię skutecznych działań pro jakościowych, które zapobiegą powstawaniu zdiagnozowanych nieprawidłowości w przyszłości.
5. **Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)**

Ocena programowa kierunku finanse i rachunkowość odbyła się po raz pierwszy.

Przewodniczący zespołu oceniającego

Dr hab. Wojciech Downar